¶Roberti VVhitintoni Lichfeldiensis lucubrationes.

De synonymis

Appellatiuorum
Deorum
Dearum
Heroum
Heroinarum
Locorum

De epithetis

Deorum
Dearum
Heroum
Heroinarum
Clarorũ virorũ
Aialiũ q̃drupedũ
Reptiliũ
Auium
Insectorum
Arborum
Fruticum
Herbarum
Florum
Chronographicarum
Topographicarum rerum.
Bellicarum

¶De variandi formulis tam pedestri q̃ soluto sermone.
¶Experientiæ de virtutis immortalitate.
¶De veterum Romanorum magistratibus.

¶Eiusdem VVhitin. Carmẽ dicolon tetrastrophon.

QOnat Rhinoceros tetrica cornua
Ponat viperea intoxica Zoilus
Nec damnet Criticus cornificus pium
Quę vates dat opusculum.
Natus Nicomachi non sine maxima
Dixit laude sua quæq; scientia
A nullo poterit conuicio affici
Pręterq̃ illius insscio.
Adsit Quintilius iustus hic arbiter
Mecenasq; suas afferat huc manus
Si vatem studeat carpere Zoilus
Dignũ supplicium ferat.

¶Eiusdem VVhitintoni distichon.

Expecto a doctis tutamina iusta laborum.
Inuidulis odium, prędia digna deo.

Robertus Whitintonus Lichfeldiensis grammatices magister, in florentissima Oxonien
si academia laureatus Lectoribus salutem dicit.

Ethlemicus citharedus ille Dauid diuino calore percit⁹ cecinit. Astit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate. Id quod ad multiplicem lingue et sermonis varietatē non inconcinne (vt mea fert opinio) alludi pōt. Quū enī summus ille olim artifex (cuius sapientie nō est nūerus) in cunctis q̄ fecerat varietate adeo est delectatus vt polū diuersis pinxerit luminibus. Stella enim differt a stella in claritate: terrā multigenis decorauit alantibus: variis coloribus floribus q̄ fructibus: mare locupletarit multipharijs piscibus/aerē distinctis volatilibus. Linguā (q̄ horū olim est interpres) varietate in primis exornatā esse voluit. Adeo vt veteris tasti amēti tas sancti pīes q̄ vates q̄ pphete. q̄ (verius vt loquar) ipsemet deus in eis de suo verbo incarnato passo resurgēte q̄ ascenso (idē sentientes) variis q̄ diuersis modis cecinerint. Apīo teste. Multipharie multisq̄ modis: olim de⁹ loquēs pīribus in pphetis nouissime diebus istis locut⁹ est nobis in filio. Quid in nouo testamēto de scis apīis dicā? nunqd diuinus illis eloquij donū/q̄ sermonis varietatē habuerūt vt in actibus apīoꝝ est legere. Repleti sunt oēs spū scto q̄ ceperūt loqui variis ligue pout spūs dabat eloqui illis. Quid de scris euāgelistis censeā: q̄ sacrū eloq̄ū vario caractere conscribentes: in vnū tñ q̄ eundē emersērūt sensum. Ezechielis testāte vaticinio. Et aspect⁹ rotarū q̄ op⁹ earū quasi visio maris: q̄ vna similitudo earū quatuor. Mari assimulatur illud diuini eloquij donū: q̄ nō ab re q̄dē. Nā vt in mari immensa est aquarū affluentia: ita eloquētie abūdat sermonis copia q̄ varietas. vñ Esayas. Repleta ē terra scientia dūt sicut aqua maria. Et alibi legit. Spūs dñi replenit orbē terrarū: q̄ hoc qō cōtinet omnia scientiā hȝ voces. Nō exigui igitur pōderis ornatus tui mihi illud eloquij donum censuerim: q̄ licet ea varietatis exornatione (nā q̄ preciosos lapillis) sit decoratū. Nimirū. Cū vnigenit⁹ dei filius q̄ sapientia pris: ob illū eloquij diuinaz q̄ latētē energiā/q̄ misticā arcana/vbū (qō grece logos sonat (sese nobis reuelare voluit: vt apud euangelistā Joannē pdictū est. In principio erat vbū q̄ vbū erat apud deum q̄ deus erat vbū. Quare cū illi⁹ eloquij q̄ varietatis lingue studiosos cōplacere inuenes video: atq̄ lucernā modio supponere pergraue nefas esse: tū ne talētū mihi tradituꝝ in terra abscondere cōpertar. Ipse licet rei literarie min⁹ locuples/ velut mulier alienigena q̄ paupcula q̄ duo minuta Ihesophilatio obtulit/aliquid nostre penurie impertire studui. Nec molestū fero si hec nra fecundā filo texta) fastidiant literatiores critici quorū officine affluentiori rerū copia eruberāt: quorū opelle exoticis sculpturis infertum q̄ q̄ tā opulentā rerū magnificētiā ostentāt vt tumēq̄ animos fortū deterreāt q̄ allicēat. Nunimirū. Quippe (vt lyrico placuit) Non cuiuis homini cōtingit adire Corynthū. Vñ (vt Naso cecinit) q̄ paruū parua decent: nō arrogantie curiositate fimbrias dilatare immo pietatis studio angustiare/anglorum tyronū vtilitatis his (si hūiliorib⁹) pslulerere statui opusculū de synonymis. qō sic exoriditur. Ad mare videar latices deferre: in manibus septē equitare q̄ lectitare tumentes video. In quo nō pauca vocabula comperies: alia barbara. alia inusitata. alia vero significatione lōge dissidētia. Quare cū tēpus in hiemalis eos pertrerem: q̄ quasi penelopes telā terere cōsydero. Collegi ex politissimis authoribus synonyma q̄ epitheta: nō omnia sed quedam vsitatiora: in quib⁹ tamen delectus est habendus perpauca enim vocabula cōperies q̄ adeo sunt synonyma: q̄n aliqd discriminis in vsu habeāt. Ut em in medicorū hortis varie (etsi dē in qualitatis) sunt herbe: alie em alijs calidiores alie aūt frigidiores. Itidē in synonymis alia vocabula alijs sublimiora/nitidiora/argutiora/q̄ vehementiora/alia humiliora/vilioza/crassiora/q̄ durioza/Unde in eorū delectu cultos authores imitādos esse. Ad manū hec de promptissimus: quo tenere memorie cōmodi⁹ succurrat. Ita vt iuncta vocabulorū synonyma interfaciat in eorū delectu fiat inuestigādo labor. Et cū offices q̄ singulos variandi modos: qui ferme infiniti sunt) hic inserere difficile q̄ plenum opus foret. Subiec

etiamq; quotidiã verlandi facultatẽ accessu[m] habeãt/ ad emphones(Worte fing vt ferunt/ faciliꝰ adipiscẽtur. In lucem ante hac prodijsset opus editũ/ si non obstitusset horatiana admonitio/ q̃ plerumq; calcographorũ officina meritũ: qui nostra ad vsũ opuscula mendis creberrimis deprauarunt. Adeo vt saturnina fame sepius percussus nostrarũ lucubrationũ exterminiũ eburierim. Petimus igitur vos candidi lectores/ q̃ nostra in vestrã expectationem fuit pietas: vt si quibi veteranorũ canum/ obtrectatorum latratus audire contingat rabidos motus a pio opere prohibeatis. Quod si effectũ curaueritis vestra equitas: auctior et locupletior in Anglã iuuentutẽ nostra diffundetur industria. duce authore/ q̃ tutore deo cui hoc exile opusculum dicamus. Cuius presidio/ fauore/ q̃ tutamine omne: donum perfectum viget/ floreſcit et subsistat. Cui omnis debetur gloria/ laus/ q̃ honor.

Synonyma de hac litera A.

¶ To be addicte. Sum deditus / Sum intentus

Abundo
Affluo
Exubero
Supero
Scateo
Scaturio
Superfluo
Luxurio
Redundo

¶ Abundaunce/ or pleynteth.

Abundantia
Affluentia
Exuberantia
Ubertas
Copia
Opulentia
Plenitudo
Luxuries

¶ To applye.

Applico
Usco
Incumbo
Insisto
Insto
Insudo
Inuigilo
Operam do
Operã nano
Adiungo animũ
Applico animũ

Sum mãcipatus
Sum addictus
Sum obligatus
Sum obnoxius
Sum ascriptus

¶ Attendaunce

Obsequium
Famulatus
Seruitus
Obsequium
Ministerium

To ake or enquyre

Rogo
Interrogo
Oro
Rogito
Peto
Posco
Postulo
Flagito
Inquiro
Exquiro
Percontor
Astipulor
Scisitor

To arayˢ or to dyght.

Ordino
Uestio
Amicio
Induo
Conuestio

Colo
Cultus
Cultus
Cultus
Cultus

Apparel or arrayˢe.

Apparatus
Amictus
Amictus
Quatus
Uestis
Uestitus
Cultus
Uestimentũ
Indumentũ
Induuie
Exuuie
Spolia

To amende.

Corrigo
Castigo
Emendo
Elimo

To agree

Congruo
Conuenio
Consentio
Assentior

¶ Anaiyen or enuye dyssyhe.

Æmulus
Æmulatus
Æmulatio
Inuidia
Liuor
Liuidus
Inuidus
Inuidiosus
Inuidiosus
Inuidiosus
Inuidiosus
Inuidiosus
Inuidiosus
Inuidiosus

Apparatus

Amicus

To be angryˢ.

Irascor
Stomachor
Iracundor
Cõmoueor
Indignor
Stauor
Accendor
Succenseo
Offendor
Egre patior
Egre fero
Moleste fero
Indignor
Tumeo

¶ Anger or displesure.

Ira
Iracundia
Indignatio
Stomachus
Angor
Rancor

Synonyma de hac litera A.

¶ Timor.

¶ To assyste/or to helpe.

Adiuuo
Aduto
Subuenio
Subleuo
Alleuo
Releuo
Auxilior
Patrocinor
Adminiculor
Opitulor
Suppeto
Supporto
Tueor
Tutor
Defendo
Assisto
Asto
Adsum
Suffragor
Presidio sum
Auxilium fero
Opem fero
Suppetias fero

Assystence ayde/ or helpe.

Auxilium
Auxiliamen
Juuamen
Adiumentum
Adiutorium
Patrocinium
Subsidium
Opitulamen
Presidium
Suffragium
Suppetie
Tutela
Defensio
Opis
Adminiculum

All or euery one.

Omnis
Totus
Cunctus
Uniuersus
Unusquisq
Quisq

Singuli

¶ Aged.

Amosus
Grandeuus
Senex
Longeuus
Senilis
Uetulus
Prouectus etate.
Confectus senio
Decrepitus

Olde age.

Senectus
Senecta
Senium
Cani
Senilis etas.

Ony.

Aliquis
Ullus
Quispiam
Quisq

Able apte or mete.

Aptus
Idoneus
Habilis
Concors
Quadrans
Consentaneus
Assentaneus
Congruus
Conueniens
Accommodatus

Aston yed or ama-sed.

Attonitus
Consternatus
Stupefactus
Perplexus.
Perturbatus
Examinatus
Confusus
Incertus

Almoost.

Prope
Propemodū
Ferme
Fere.
Propediem
Quasi

¶ Anone.

Continuo
Statim
Ilico
Ocyus
Cito
Actutum
Raptim
Jamiam
Propere
Properanter
Celere
Celeriter.
Extempore
Extemporaliter
Cursim.
Uelociter
Inconstanter
Extemplo
Concito
Quekkigio
Confestim
Festinanter.
Nulla mora
Dicto citius.
Uelis equisq

As sone as.

Ut primum
Ubi primū
Cū primum
Statim vt
Jam vt
Cito vt

As thoughe.

Pertinde acsi
Eque acsi
Haud secus acsi
Non minus acsi.
Non aliter acsi

All thoughe.

Etsi
Quanq

¶ At this tyme.

Jam
Nunc
In presentiarū.
In presens.
Hoc tempore.

At the laste.

Tandem
Demum
Postremo
Postremum
Denicq
Nouissime

Also/or lykewyse.

Insuper
Preterea
Item
Itemq
Itidem
Adhoc
Etiam
Quinetiam
Similiter
Uel
Tum

Afterwarde.

Postea
Posticq.
Postea acq.
Post
Ubi.
Postubi
Simulac.
Ut

As.

Quasi
Tanq.
Uelut
Ueluti
Sicut

Synonyma de hac littera B.

Sicuti
Ut
Uti
Quēadmodum
Ceu

¶ To begynne.

Incipio
Inchoo
Instituio
Ineo
Ordior
Exordior
Auspicor
Initio

A begynnynge.

Principium
Initium
Origo
Exordium
Auspicium
Inchoatio
Inceptum
Inceptio
Institutum
Caput

To bete or punysshe.

Uerbero
Cedo
Punio
Affligo
Castigo
Animaduerto
Crucio
Sumo penas
Sumo supplicii

¶ To booste.

Ostendo
Jacto
Affero
Laudo
Predico
Magnifico
Extollo
Glorior

To brynge forthe.

Pario

Edo
Signo
Educo
Produco
Profero
Emitto

To be agaynst.

Aduersor
Obsisto
Obsto
Oppugno
Impugno
Repugno
Resisto
Contra eo
Obiector
Reiector
Obnitor
Renitor

To backe or harst.

Frango
Confringo
Infringo
Rumpo
Dirumpo
Crepo

To blame or accuse.

Accuso
Culpo
Incuso
Damno
Condemno
Insimulo
Arguo
Reprehendo
Uitupero
Redarguo
Reprobo
Carpo
Obiurgo
Uitio do.
Criminor

To bulte oute.

Extorqueo
Extulpo
Eruio

Extrico

To be bānyssshed.

Exulo
Relegor
Prosligor

To be abassshed.

Erubeo
Erubesco
Uereundor
Cōfundor
Pudet
Piget

To bynde.

Obligo
Deuincio
Astringo
Obstringo

¶ To be bolde.

Audeo
Ausim
Animositate afficior.

¶ To boyle.

Estuo
Ebullio
Efferueo
Scaturio

To bachyte.

Detrabo
Detracto
Obtrecto
Maledico
Carpo
Obloquor
Mordeo
Mordica
Reprehendo clam.
Uituspico
Uitupero

Backbytynge.

Detractio
Obtrectatio

Obloquium
Maledictum
Susurrū.rium.rius.
Detrazour
Genuinus linidus
Dens caninus

¶ To boode or to betoken.

Portendo
Indico
Significo
Prognosticor

To be beten.

Uerberor
Cedor
Uapulo
Uare
Luere
Pēdere penas vel supplicii.
Plectere
Soluere
Plare

¶ To bere.

Fero
Porto
Fero.
Sustineo
Patior

¶ To bury.

Sepelio
Condo.
Humo

To play the bryshet.

Scortari
Prostitui
Fornicari
Merere
Stuprari
Mechari
Adulterari
Coire
Cōcumbere
Rem habere.
Federa Ueneris
Jungere.

Synonyma de hac litera B.

¶ A brothell or strūpet.

Meretrix
Scortum
Uenefica
Succuba
Concubina
Lupa
Adultera
Mecha
Pellex

¶ A bedde.

Cubile
Lectus
Torus
Lectulus
Stratum
Grabatum

A brothel house or a bawdes house.

Lupanar
Fornix
Postibulum
Baneum
Taberna
Mettitoria

A basket.

Canistrum
Calathus
Cophis
Confinus

¶ A buckler.

Scutum
Parma
Pelta
Clypeus
Umbo

¶ A botte.

Lynter
Lembus
Nauigium

A bryde or a fowle.

Auis
Ales
Uolucris
Volatile

A beest.

Animal
Animans
Animans
Iumentum
Bestia
Pecus
Bustum

¶ A bocher.

Carnifex
Lanius
Bouicida
Macellarius

A bushe of thornes.

Dumus
Rubus
Spina
Uepres
Sentes
Rustus
Tirsyleum
Sometum
Dumetum
Rubetum
Uepretum
Sentiretum

¶ Beautefull

Formosus
Decorus
Pulcher
Uenustus
Elegans

Bolde or hardy

Animosus
Magnanimus
Fortis
Acris
Serenus
Audax
Inuictus

Bygge or stronger.

Ualidus
Robustus
Uigorosus
Nervosus
Lacertosus
Fortis
Potens
Ingens

Blacke or sadde.

Ater
Pullus
Niger
Lugubris
Fuscus

Brefe or shorte.

Brevis
Contractus
Angustus
Succinctus
Subductus

Batwell or fatte.

Pinguis
Letus
Opimus
Frugifer
Fertilis
Uber
Fecundus
Ferax
Fructuosus
Fructifer
Luxuriosus

Bablynge.

Loquax
Linguax
Verbosus
Linguosus
Futilis
Garrulus

¶ Barren.

Sterilis
Infecundus
Infecundus

Water
Wacilentus
Infertilis
Infelix
Fletus
Arenosus
Iners

Commen or custo mable.

Consuetus
Communis
Usitatus
Assuetus
Solitus
Vulgaris
Vulgatus
Frequens

Batayle or dissencion.

Bellum
Prelium
Pugna
Certamen
Duellum

Bowynge or benynge.

Pronus
Proclivis
Declivis
Intentus
Declivis
Nutans

By tyme or in season.

Mature
Tempestive
Opportune
Per tempus
In tempore.

¶ But.

Sed
Tetenim
Verum
Tamen
Verumtamen
Quin

Synonima de hac litera B, & C.

¶ By course.

Vicissim
Mutuo
Alternatim
Alterne
Vicissitudine
Alternis vicib⁹

It is better.

Prestat
Melius est
Satius est
Cõmodius est
Prius est
Potius est
Prestantius est
Optatius est
Optabilius est
Prestabilius est

To coner or hyd.

Tego
Contego
Obtego
Opperio
Velo
Celo
Abdo
Occulo
Occulto
Condo
Abscondo
Recondo
Obumbro
Obdnco

To cry.

Clamo
Vocifero
Eulo
Fremo
Rugio
Vlulo

To compell.

Cogo
Compello
Vrgeo
Impello
Adigo

¶ To cary in.

Inuehо
Inuecto
Infero
Importo

To cõmaunde.

Jubeo
Mando
Precipio
Impero
Edico

To compare.

Comparo
Confero
Equparo
Coequo
Assimulo

To comyn or talke.

Communico
Commenio
Confero
Cõmemoro
Sermocinor
Colloquor
Confabulor
Commentor
Ago
Memini
Verba facio
Sermonẽ habeo
Sermones cedo.

To curse.

Deuoueo
Execror
Imprecor
Male precor
Male opto,

To coueyte.

Cupido
Auro
Appeto
Expeto
Desidero
Gulco
Desio

Ambio
Affecto

¶ To cast.

Conijcio
Trajcio
Jacio
Jaculor
Contorqueo

To Company with.

Familiariter vti.

To contynue.

Persenero
Persto
Persisto
Maneo

To ecase.

Cesso
Desino
Desisto
Linquo
Omitto
Intermitto

¶ To content or satysfye.

Satisfacio
Placeo
Obtempero
Obsecundo
Complacco
Satio
Expleo
Moremgero
Gratũ facio
Obsequor
Gratificor
Inseruio

To consydere.

Consydero
Penso
Pensito
Pensiculo

Trutino
Libro
Rationẽ habeo
Cogito
Reputo in animo

To compasse.

Circundo
Circumeo
Cingo

To Circũfundo.

Ambio
Vallo

To grue counsell.

Consulo
Consilium do
Suadeo
Admoneo
Hortor
Adhortor
Docto

¶ To call.

Voco
Vocito
Appello
Appellito
Nuncupo
Memoro
Nomino
Dico

To cherysshe or make of.

Foueo
Mulceo
Amplector
Complector
Indulgeo
Carũ habeo
Magnifico

Charge.

Cura
Onus
Pondus
Prouincia

A cofer or a chest.

Synonyma de hac litera C. & D.

Æres
Scrinium
Cista

¶ Cosse.

Sumptus
Impense

Care or thought.

Cura
Anxietas
Angor
Molestia
Sollicitudo
Angustia
Dolor

A company.

Turba
Agmen
Multitudo
Cohors
Caterua
Phalanx.
Cetus
Concio
Turma
Frequentia
Grex

Chastyte/or dene lyuynge.

Castitas
Continentia
Pudicitia
Castimonia
Integritas
Mundicitia
Mundities vite.
Puritas

A custome.

Mos
Ritus
Consuetudo
Constitutio
Institutum

Aquentaunce.

Noticia

Consuetudo
Conuersatio
Coniunctio
Familiaritas
Usus

Curtesy or good maner.

Humanitas
Urbanitas
Decorum
Honestum
Morũ probitas

A cart or a charret.

Currus
Plaustrum
Epiredium
Rheda
Quadrige
Essedum
Uehis
Pilentum

¶ Cronycles.

Cronica/orũ:
Annales
Res geste
Historie
Diaria
Fasti orũ.

¶ Clenly.

Ornatus
Cultus
Comptus
Elegans
Splendidus

Clere or bryght.

Clarus
Lucidus
Splendidus
Fulgidus
Nitidus
Liquidus
Limpidus
Serenus
Purus
Perspicuus
Nitens

Consertus
Lucolentus

¶ Chaste or clene.

Castus
Pudicus
Integer
Mundus
Incorruptus
Inuiolatus
Illibatus
Immaculatus
Intemeratus

¶ A cowarde.

Ignauus
Imbellis
Pusillanimis

¶ Cruell.

Crudelis
Sevus
Dirus
Trux
Truculentus
Ferus
Ferox
Atrox
Acerbus
Teter
Nepharius
Crudus
Torus
Decors
Asperus
Asperus
Exteratus
Immanis

Curteise or gktyll.

Humanus
Benignus
Facilis
Mitis.
Mansuetus
Modestus
Clemens.
Comis
Blandus
Suauis
Dulcis
Lenis

Croked.

Curuus
Flexus
Pandus
Obliquus
Aduncus
Reduncus
Repandus
Sinuatus

Contynuall.

Continuus
Assiduus
Perpetuus
Perennus:
Jugis

Contrary wyse

Contra
Econtrario
Econuerso
Rursus
Rursum
Egregione/
Ediuerso
Ex opposito

¶ with cause.

Merito
Juste
Jure
Non immerito
Non inturis
Non ab re
Non indigne
Non inique

To deceyue.

Decipio
Fallo
Impono
Seduco.

Synonyma de hac litera D.

Deludo
Illudo
Fraudo
Calno
Circumuento
Ludificor
Uerba do
Dolum struere

To departe fro.

Discedo
Recedo
Abeo
Amollior

To desyre or pray.

Desidero
Oro
Peto
Postulo
Flagito
Obsecro
Queso
Supplico
Posco
Rogo
Intercedo
Interpello
Imploro
Obtestor
Precor

To dysserre or prolonge.

Differo
Prolongo
Protelo
Prorogo
Prodo
Portendo
Protrabo
Profero
Procrastino
Tracto
Cunctor
Moror

To despyse or disdayne.

Contemno
Despicio
Sperno
Fastidio
Negligo
Reiscio
Floccipendo
Nihil pendo
Uilipendo
Dedignor
Aspernor
Aduersor
Abominor

To doote.

Deliro
Desipio
Desipisco

To defende

Defendo
Tueor
Tutor
Protego
Munio

A defense.

Defensio
Tutamen
Tutela
Proteccio
Munimen
Munitio
Presidium

To dyg.

Fodio
Expiro
Defodo
Obeo mortem
Oppeto mortem
Ago aiam
Migro ex hac vita
Excedo ex hac vita
Concedo nature
Occumbo
Effundo aiam
Extrema patior

De the.

Mors
Lethum
Exitium
Obitus
Fata

Erigus letale
Letalis hyems

A deed body.

Cadauer
Corpus exanime
Umbre gelide
Extinctum corpus.

To destroye.

Destruo
Diruo
Dissipo
Uasto
Pessundo
Perdo
Corrumpo
Dilacero
Deleo
Extingo
Exterminio
Depopulor
Euerto funditus

A dystruccyon or desolacyon.

Destructio
Desolatio
Interitus
Exterminium
Excidium
Euersio
Ruina
Clades
Calamitas
Naufragium
Delitio
Uastitas
Caius

To defyle.

Contamino
Polluo
Uiolo
Coinquino
Fedo
Inficio
Sordido

To do forth.

Mereo
Promereor
Commereor
Officia conferre.
Beneficia conferre.
Efficio

To denye.

Nego
Denego
Pernego
Refello.
Repugno
Reclamo
Contradico
Inficias eo
Contra eo
Inficior
Refragor
Tergiuersor

To doute.

Dubito
Ambigo
Hereo
Uelito.

To dyuyde in sonadre.

Diuido
Distingo
Secerno
Separo
Segrego
Disiungo
Seiungo
Disseco
Discindo
Dissoluo
Distrahо

To drede.

Timeo
Metuo.
Paueo
Formido
Pauesco.
Extimeo
Extimesco
Horreo
Horresco
Uereor

Synonyma de hac litera D.

Terreor
Trepido

¶ Drede.
Metus
Timor
Pauor
Formido

Distaūce or space.

Distantia
Spatium
Interuallum
Intercapedo

¶ To declare or shewe.

Declaro
Manifesto
Ostendo
Edoceo
Significo
Explico
Expono
Enucleo
Enodo
Diffucido
Expedio
Explano
Aperio
Exprimo
Narro
Refero
Patefacio
Reuelo
Nuncio
Pando
Exprimo
Demonstro

¶ Dilygence or labour.

Diligentia
Industria
Opera
Labor
Studium
Sedulitas

Derkenesse

Tenebre

Caligo
Umbra
Nubila

¶ Desyre.

Desyderium
Uoluntas
Cupido
Cupiditas
Libido
Studium
Amor
Affectus
Uotum
Auiditas
Appetitus
Ardor

¶ Adore.

Ostium
Fores
Fanum
Uelum
Limen
Aditus
Introitus
Ingressus
Uestibulum

Deceyte or falshed.

Dolus
Fallatia
Deceptio
Fraus
Techna
Fabrica
Impostura
Fucus
Insidia
Astutia
Calliditas
Uersutia
Vsframentum
Circuuentio
Perquersatio

Deceytful or crafty.

Dolosus.
Astutus
Callidus

Uafer
Uersutus
Subdolus
Insidiosus.
Fraudulentus
Uersipellis
Fallax

A departynge

Discessus
Discessio
Abitus
Abitio
Recessus
Recessio
Fuga

Dyssencyō or vary aunce

Dissentio
Dissidium
Discordia
Contentio
Discrimen
Certamen
Inimicitie
Ire
Simultas
Facito
Seditio
Lis
Litigium
Controuersia
Pugna
Scisma
Altercatio
Bellum

¶ Defence

Defensio
Munimen
Tutela
Tutamen

A daunce.

Chores
Tripudium
Saltatio

A difference.

Differentia

Diuersitas
Distinctio
Disparitas
Delectus

¶ Adenne.

Spelunca
Spelea
Latebre
Latibula
Antrum
Lacus

A drash or a spege.

Latrina
Cloaca
Secessus
Fouea

¶ Donge or muckc.

Stercus
Letamen
Fimus

¶ Dylygent.

Diligens
Accuratus
Uigilans
Sedulus
Studiosus
Industriosus
Operosus

¶ Doutfull.

Dubius
Ambiguus
Anceps
Perplexus
Incertus

Deynty.

Delicatus
Deliciosus
Lautus
Sumptuosus
Saguis
Opiparus
Ballaris

Synonyma de hac litera E.

¶ Desyrefull.

Cupidus
Auidus
Studiosus
Ardens
Appetens
Cupiens

Werke or blacke.

Ater
Furuus
Obscurus
Tenebrosus
Umbrosus
Cecus
Caliginosus
Fuscus
Opacus
Teter
Pullus
Niger

To excell or passe.

Excello
Precello
Antecello
Prenites
Presto
Prepolleo
Supero
Uinco
Anteeo
Preeo
Antecedo
Preemineo
Superemineo

To encrease.

Augeo
Augesco
Amplio
Amplifico
Adiscio
Addo
Adiungo
Aggrego
Augmentor

¶ To ende.

Finio
Perficio
Compleo
Perago
Consummo
Termino
Finem facio
Absolno

¶ An ende.

Finis
Terminus
Exitus
Meta
Limes

¶ Ease/or rest.

Quies
Otium
Requies
Quietudo
Otiatio
Tranquillitas

Easy or restfull.

Quietus
Otiosus
Tranquillus
Lentus
Securus
Placidus
Mollis

¶ An encrease.

Incrementum
Augmentum
Augmentatio
Amoliatio
Additio
Accessio
Aditamentū
Cumulus

¶ To ete.

Edo
Comedo
Manduco
Pasco
Uescor
Epulor

¶ A fettre.

Epistola
Epistolium
Epistolimcula
Epistoliolum
Litere
Literule

¶ An ennemy.

Inimicus
Hostis
Emulus
Aduersarius
Perduellis
Rebellis

Excellent.

Excellens
Precellens
Prepollens
Prenitens
Prestans
Primus
Illustris
Egregius
Perspicuus
Insignis
Indytus

Elegant or ornate style.

Elegans
Facundus
Ornatus
Limatus
Comptus
Pollitus
Lymatus stylus.
Cultus
Compositus
Nitidus
Busuus
Elaboratus

¶ Euydent/or playne.

Euidens
Planus
Manifestus
Apertus
Erpeditus
Lucidus

Succulentus
Perspicuus
Impromptus

Excepte.

Exceptus
Exemptus
Posthabitus
Omissus

¶ To fauour.

Faueo
Parco
Adsum
Aspiro

¶ Fauour

Fauor
Gratia
Facilitas
Benignitas
Clementia
Modestus
Uicitas
Mansuetudo

To fede: or norysshe.

Nutrio
Alo
Cibo
Pasco
Educo
Foueo
Refocillo

To fyll or stuffe.

Impleo
Complco
Repleo
Suppleo
Explco
Infertio
Refertio
Suffertio
Satio
Saturo

¶ To folow

Sequor

Sector
Consector
Imitor

¶ To fynde.

Inuenio
Comperio
Reperio
Offendo

To flater or couyr fauell.

Assentor
Adulor
Obsequor
Arrideo
Obsecundo
Blandior

¶ Fylthynesse.

Immunditia
Immundities
Illuuies
Sordes
Solidities
Feditas
Turpedo
Inquinamentum
Spurcitia
Squalor

¶ Faltnes.

Fides
Fidelitas
Constantia
Stabilitas

¶ A faute or a trespace.

Peccatum
Delictum
Crimen
Erratum
Offensio
Offensum
Culpa
Uitium
Commissum
Admissum
Flagitium
Facinus
Scelus

Nefas
Nefa
Regnus
Maleficium
Malefactū
Iniquitas

Flatnes.

Pinguedo
Pinguitudo
Sagina
Adeps

Aflaterer.

Assentator
Parasitus
Gnato nicus
Adulator
Blandiloquus.
Obsequiosus

¶ Afyre.

Ignis
Pyra
Rogus
Focus
Flamma
Incendium

¶ Afader.

Pater
Genitor
Parens
Sator

¶ Funerals or dyrges.

Exequie.
Inferie
Funera

Famous or noble.

Celebris
Insignis
Egregius
Eximius
Clarus
Nominatus
Amplus
Perspicuus

¶ Full.

Plenus
Diuentus
Repletus
Refertus
Fetus

¶ Fylthy.

Sordidus
Sordidulus
Turpis
Immundus
Fedus
Inquinatus
Pollutus
Maculatus
Contaminatus
Fetidus
Obscenus
Corruptus

Polyssche.

Stultus
Stolidus
Fatuus
Insulsus
Insipidus
Insensatus
Insipiens
Imprudens
Indoctus
Ineptus
Delirus
Desipiscens
Hebes
Tardus
Obtusus
Temerarius
Rationes expers
Rationis inops
Mortio
Ideota

¶ Famyliyer.

Familiaris
Domesticus
Coniunctus
Conuersatus

¶ Aferde.

Timidus

Timens
Pauidus
Trepidus
Exanimis
Exanimatus.
Meticulosus
Ueritus
Pauidus
Attonitus.
Tremefactus
Territus
Trepebūdus.

False or mysse.

Falsus
Falax
Infidelis
Infidus
Iniustus
Dolosus
Astutus
Pernicax
Furtiuus
Fraudulentus
Uafer
Uersutus
Subdolus
Uersipellis
Callidus
Mendax
Bilinguis

¶ Forgetfull.

Obliuiosus
Obliuius
Immemor

¶ Fewe or lytell.

Pauci
Rari
Infrequens

To get or obteyne.

Comparo
Concilio
Acquiro
Impetro
Obtineo
Paro
Exoro
Pario

Synonyma de hac litera G.

Potior
Assequor
Consequor
Adipiscor
Nanciscor
Lucror

To gouerne or rule.

Guberno
Rego
Cohibeo
Freno
Tempero
Presideo
Presum
Moderor
Dominor

To go about.

Conor
Molior
Nitor
Enitor
Paro
Studeo
Satago
Operam do

To gadre in one.

Congrego
Colligo
Coaduno
Cogo
Contungo
Congero
Conglomero
Comoco
Compello
Contrahо

To gyue.

Do
Dono
Concedo
Tribuo
Prebeo
Impendo
Confero
Presto
Largior
To greue.

Grano
Molesto
Solicito
Vexo
Torques
Uro
Mordeo
Dolco
Coquo
Turbo
Cructo
Ango
Frango
A gloton
Epulo
Comedo
Sulo
Vellno
Ligurio
Mando
Edax
Pamphagus
Comestor
Uorax
To go ouer/or be yonde.
Transcendo
Transeo
Trãsilio
Supero
Erupero
Transgredior
To go rond about.
Circumeo
Lustro
Obeo
Ob ambulo
Circino
Ambio
Oberro
Giro
A good tourne.
Beneficium
Meritum
Officium
Donum
Munus
Premium
Beneficium
Liberalitas

Beneficetia humanitas.

Goodes or ryches.

Bona
Diuitie
Opes
Fortune
Copie
Facultates
Res.
Census
Gaza.
opulentia

E

Tẽ grounde.

Terra
Humus
Solum
Tellus

Gaines or vauntage.

Auerum
Utilitas
Emolumentum
Fructus
Fenus

The goute.

Arthesis
Arthetica passio
Morb⁹ articularis.
Chiragra
Podagra

Gentylnes.

humanitas
Benignitas
Facilitas
Miticas
Modestia

A gyfte.

Donum
Munus
Premium
Beneficium
Liberalitas

A grenne/or snare.

Laqueus.
Pedica.
Urica
Compes
Involucrum
Decipula
Tendicula.
Uensbulum

A graue.

Sepulcrum
Tumultus
Taphus
Mansoleus
Monumentum.
Busium
Loculi
Spelunca
Sarcophagus
Urna apud Ouidium.

A gentylman.

Nobilis
Ingenuus
Liber
Generosus
Proceres
Clarus
Insignis
Illustris
Haud obscurus

gne vel na talibus.

A gonne.

Tormentum bellicum
Bombarda
Funda balearica.
Globus igneus
Glob⁹ sulphureus

Grete/or myghty.

Magnus
Uastus
Ingens.
Grandis
Ualidus
Uehemens
Immensus
Immanis
Fortis

Synonyma de hac litera G & H.

¶ Good or lucky.

Bonus
Bellus
Faustus
Felix
Fortunatus
Secundus
Dexter
Prosper
Incolumis
Probus
Commodus
Dauspicatus
Letus

¶ Grenous or paynfull.

Grauis
Molestus
Tediosus
Acerbus
Amarus
Odiosus
Oneros⁹
Intollerabilis
Aduersus
Dolorosus
Laborios⁹
Erumnos⁹
Luctuos⁹
Luctifer
Doloufer

¶ Gladly.

Ultro
Sponte
Libens
Libenter
Cupide
Auide
Maxime
Spontanee.
Uehementer

¶ In good season.

Mature. Oportune.
Tempestiue
In tempore
Ipso tempore
Per tempus

¶ Gyetly.

Valde
Oppido
Admodum
Uehementer
Maxime
Obnixe
Impendio.
Apprime
Plurimum
Magnopere
Summopere,
Misere
Misti in modū
Iterū atq; iterū

¶ To hye or make hast.

Propero
Accelero
Maturo
Percurro
Festino

¶ To hurte.

Noceo
Officio
Ledo
Offendo
Incommodo
Obsum.

A hurte or a losse.

Damnum
Malum
Detrimentum
Incommodū
Dispendium
Iactura
Derogatio
Iniuria
Inuirium
Detrumentū
Lesio

Heynes or sadnes.

Dolor
Luctus
Egritudo
Tristitia
Erumna
Sollicitudo
Afflictio
Amaritudo

¶ Heuen.

Celum
Olympus
Polus
Ether
Astra
Solum celeste
Regna supera
Stellifer axis
Paradisus
Campi elisij
Dyndima celi.

Heuily dwellers.

Dij
Diui
Celites
Superi
Celicole.
Celigene

¶ Hell.

Infernus
Infert
Infera
Tartarus
Orcus
Erebus
Phlegeton
Acheron
Auernus
Styx.
Cocytus
Barathrum
Regna Plutonis
Inferne sedes.
Infere sedes.
Infernales sedes
Umbre tartaree.
Inamabile regnū

A hous.

Domus
Domicilium
Edes
Casa
Edificium
Tectum

¶ Hell hyrtes.

Demones
Demonis
Manes
Lemures

¶ Hunger.

Esuries
Esurigo
Esuritio
Inedia
Fames

Heny.

Granis
Granidus
Ponderosus.

¶ Hye.

Altus
Edius
Excelsus
Excelsus
Aereus
Sublimis.
Eminens.
Procerus.
Preruptus
Arduus.
Etherius
Superus
Supernus
Summus
Habitor.

Synonima de hac litera K & L.

¶ Here after.
Post
Postea
Posthac
In posterū
In futurum
Amodo
Posterius

¶ A horsel ytter.

Lectica
Veraphoron

¶ To mtyse e

Allicio
Illicio
Pellicio
Pronoco
Lacesso
Suggero
Irrito
Inuito
Induco
Ineito
To toyne togyder

Coiungo
Compingo
Conglutino
Compono
Condo
Connecto
Coapto

¶ Infeccyon.

Infectio
Contagio
Pestis
Corruptio
Lues
Erugo
Venenū
Virus

¶ Tyssue.

Propago
Progenies
Soboles

Paoles
Liberi

¶ An Image
Imago
Simulacrum
Simulamen
Status
Signum
Effigies

An enchaūtynge.

Incantatio
Pharmacentria
Necatria carmina
Venena portātifera.
Magica carmina.
Carmina circea
Philtrum

In warde partes
of man.
Vitalia
Precordia
Viscera
Extra
Penetralia
Intestina

In that meane
tyme.
Interea
Interim
Interea loci
Interea tyis

In so moche.
Intantum
Adeo

Usq; adeo
Usq; eo
Tanto
Eo.

¶ An Inne.
Diuersorium
Hospitium
Tabernaculū.

¶ To kepe in or
holde vnder.

Cohibeo
Coerceo
Domo

Freno
Supprimo
Continco
Subiugo

¶ To knowe/or
perceyue.

Scio
Nosco
Noui
Intelligo
Percipio
Calleo
Teneo
Sentio
Perspicio
Persentisco
Cōpertū habeo
Exploratū habeo
Perspectū est
Certum est
Clarū est
In promptu est
Patet
Constat
Liquet
Haud ignoro
Nō latet me.
Nō fugit me.
Nō preterit me.
Nō fallit me
Nō ignarus sum
Nō insciꝰ sum
Nō impudens sū
Nō nescius sum
Nō incertus sum
Nō dubius sum
Nō perplexus sum

Nō dubium est
Nō cognitū est
Nō occultum est
Nō ignotū est

¶ To kyll or slee.

Occido
Cedo
Perimo
Interimo
Neco
Interficio
Trucido
Macto
Jugulo

Extingno
Extermino.
Neci trado
Morti trado

¶ To kepe close

Celo
Reticeo
Occulo
Occulto
Velo
Absconde
Reconde
Tego

To kepe fro

Arceo
Defendo
Prohibeo
Cohibeo
Coerceo
Fugo
Afugo
Repello
Prepulso
Abigo
Protego

¶ A kynsman.

Cognatus
Necessarius
Cōsanguineus
Contribulis

A krytchen.

Coquina
Culina
Popina

Delectat
Juuat
Libet
Oblectat

To lacke.

Careo
Deficio
Vaco
Deesse

Synonyma de facilitera L & M.

¶ To leue.
Linquo
Derelinquo
Destituo
Desero
Deficio
Dimitto

To let passe.
Omitto
Pretereo
Pretermitto
Transeo
Taceo
Sileo
Reticeo
Supersedeo
Missum facio

To lamente.
Lamentor
Gemo
Plango
Suspiro
Ploro
Lachrymo
Ingemo
Ingemisco
Lugeo
Mereo
Eulo
Fleo
Conqueror

Alamentacyon.
Lamentum
Lamentatio
Gemitus
Suspirium
Planctus
Lachryme
Meror
Eulatus
Luctus
Dolor
Querimonium
Threni

¶ Lykenesse.
Similitudo
Imago

Speries
Forma
Facies
Vultus
Effigies
Exemplar

Layte or lyghtynge.

Fulmen
Fulgur
Ignis
Trifidus
Trifulcus

Lowe.

Imus
Humilis
Depressus
Profundus
Altus
Summissus
Infimus
Demissus
Suppressus
Depressus

Lecherous.

Luxuriosus
Libidinosus
Multerosus
Impudicus
Lasciuus
Mollis
Spurcus
Illecebrosus
Lubricus
Venereus
Methus
Saneo
Solar
Sardanapalus

Lasy or hindermest.

Extremus
Postremus
Supremus
Vltimus.
Nouissimus

¶ Lyberall.

Liberalis
Largus
Munificus
Benignus
Benificus.
Dapsilis

Lerned
Doctus
Expertus
Literatus
Eruditus
Peritus

Lene.
Macer
Macilentus
Tenuis
Jeiunus
Male pinguis

To make of/or cheryshe.
Fouco
Amplector
Complector
Magnifacio
Charũ habeo
Magnipendo
Indulgeo

To may/or can.
Possum
Valeo
Queo
Licet

Potestas
Facultas est vel
Copia datur.
Libertas
Vbas
In manibus est
Penes me est
Sum compos
Sum potis
In me restat

¶ To Make.
Facio
Reddo

To note or marke.
Noto
Annoto
Aduerto
Animaduerto.
To amende/or correcte.
Emendo
Corrigo
Castigo
Resartio
To mesure or rule.
Mensuro
Moderor
Tempero
Metior
Contineo
Cohibeo
Freno
Rego
Comprimo
To mocke or skorne.
Illudo
Irrideo
Ludo
Derideo
Subsanno
Rideo
Ludificor
Cachinno
To moue/prouoke/or stirre.
Moueo
Prouoco
Lacesso
Stimulo
Instimulo
Extimulo
Irrito
Incendo.
Inflammo.
Innito
Vrgeo

Adhortor

To moderor measure.

Moderor
Tempero
Contineo
Cohibeo
Coerceo
Compesco
Freno
Reprimo
Refrango

¶ It is meet.

Equum est
Justum est
Dignum est
Consentaneum est
Rectum est
Decet
Convenit
Congruit
Expedit
Oportet
Postulat res
Experit res
Exigit res
Desiderat res
Exposcit res

¶ A marke or an ende.

Limes
Finis
Terminus

A mary or gotes weddynge.

Nuptie
Connubium
Matrimonium
Conjugium
Hymeneus
Tedæ jugales

Parens

Wery.

Ridens

Multiplex

Multigenus

Scalaphus.

Lucifer

Lamentabilis

Lachrymosus

Wode or wode.

Demens
Furiosus
Furibundus

Marchaundyse.

Interruncius

Frequentes
Complures

Anyarde.

Tenax

Liberalis
Aridus

Jocundus

Lino

¶ Anoyse.

Clamor

Juncheus
Bubulcus

Synonyma, VV.

Propinquus
Finitimus
Conterminus
Contiguus
Confinis
Contunctus

¶ Newe.

Nouus
Nouicius
Nouellus
Nuperus
Neotericus
Recens

¶ Naturall.

Naturalis
Innatus
Ingenitus
Insitus
Natiuus
Ingeneratus
Vernaculus
Hereditarius.

Notwithstādyng.

Tamen
Attamen
Verumtamē
Nihilominus
Nihilosecius

¶ To obey.

Obedio
Pareo
Obtempero
Auscultо
Obsequor

¶ To order or set in ordre.

Ordino
Digero
Instruo
Dispono
Dirigo
Constituo
Instituo
Colloco.

¶ To diuerse or perfite. Ceteri

Perspicio
Perlustro
Perlego

¶ An oore.

Remus
Remigis
Remigum

¶ Only.

Tantum
Solum
Solummodo
Dumtaxat

Sepe
Crebro
Frequenter
Frequentatiuum

¶ Olde tyme.

Olim
Quondam
Quondamtempestidem
Apud priscos
Apud maiores
Apud seculi prīcipium
Apud antiquos
Apud veteres

¶ Otherwyse.

Alter
Alterum
Aliter
Aliterum
Secus
Aliter modo
Alio pacto
Alioquin
Alias
Alioqui
Alioquin modo
Alias modo
Alieno more

¶ To pacyfye.

Pacifico
Placo
Mulceo

¶ Vpon.

Super
Desuper

¶ Vnto.

Ad
Apud
Erga
Versus

¶ Vnder.

Sub
Subter

¶ Vnder hande.

Clam
Furtim
Furtiue
Furtiuo modo
Furtiuo more
Furtiuo pacto

¶ Vnder the rose.

Sub rosa

¶ Vnder the hande.

Manu

¶ Vnder the colour.

Sub colore

¶ Vnder the name.

Sub nomine

¶ Vnder the tytle.

Sub titulo

¶ Vnder the couerte.

Sub tegmine

¶ Vnder the pretence.

Sub pretextu

¶ Vnder the shadowe.

Sub umbra

¶ Vnder the vayle.

Sub velamine

¶ Vnder the cloke.

Sub pallio

¶ Vnder the fayre.

Sub specie

¶ Vnder the forme.

Sub forma

¶ Vnder the figure.

Sub figura

¶ Vnder the similitude.

Sub similitudine

¶ Vnder the parable.

Sub parabola

¶ Vnder the allegorye.

Sub allegoria

¶ Vnder the mistery.

Sub mysterio

¶ Vnder the sacramēt.

Sub sacramento

¶ Vnder the sygne.

Sub signo

¶ Vnder the token.

Sub tessera

¶ Vnder the sygnyfycacion.

Sub significatione

¶ Vnder the sygnyfyeng.

Sub significatu

¶ Vnder the sygnyfyed.

Sub significato

¶ Vnder the sygnyfyer.

Sub significante

¶ Vnder the sygnyfyenge.

Sub significatione

To profet/or pro-
fyte.
Proficio
Conduco
Commodo
Confero
Expedit
Interest

To publyshe.

Publico
Promulgo
Diuulgo
Differo
Predico
Manifesto
Spergo
Palam fero
vel facio.
In lucē profero

To perceyue/or
vnderstande

Percipio
Intelligo
Comperio
Inuenio
Perspicio
Cognosco
Accipio
Audio
Video
Compertū habeo
Exploratū habeo
Perspicuū est mihi
Spectatū est mihi
Exploratū est mihi
Expertū est mihi
In promptu est

To praye.

Oro
Obsecro
Queso
Supplicio
Imploro
Interpello
Intercedo
Precor
Obtestor

Prolongacyon.

Prolongatio
Prolixitas
Prolixitas
Protelatio

To departe/or distri-
bute.

Distribuo
Impertio
Patior

To prophecy.

Cano
Vaticinor
Auguror
Diuino
Prophetor

Prophecye.

Vaticinium
Oraculum
Responsum
Augurium
Auspicium
Vates
Tripodes
Cortina
Prophetia

To promesse

Promitto
Spondeo
Recipio
Iuro
Iudem do
Confirmo
Polliceor
Ponere/or nesse

Prayer.

Precatio
Obsecratio
Quesus
Supplicium
Implorio
Interpellatio
Intercessio
Precatio
Obtestatio

Purpose/or entent

Institutum
Inceptum
Propositum
Cogitatus
Voluntas
Expectatio
Animus

A ploughman.

Agricola
Colonus
Agricola
Rusticola
Rusticus
Cultor
Colonus

A poyson.

Venenum
Toxicum
Aconitum
Virus

A pleasure/or plea-
syre.

Commoditas
Commodum
Gentilitas
Oblectamen.
Oblectamentum.
Delectamentum.
Delectatio
Oblectatio

Prouocacyon

Prouocatio
Irritamen
Irritamentum
Irritatio
Incitatio
Incitabulum
Incentiuum
Instigatio
Illecebre

A parler or prety
chamber.

Cubiculum

Condene
Cenaculum

Carcer
Custeratio
Ergastulum
Claustrum

Prysoner.

Custos/or kepar
Custos.
Curator
Aduocatus
Patronus
Defensor
Custos

Penates
Plurimus
Thalamus
Domus interior

¶ A propte.

Fultrum
Sustentaculum
Tibicen
Columna

¶ A promesse.

Pactum
Promissio
Promissum
Fides
Comentio
Pactio
Pollicitum
Pollicitatio
Votum
Fedus
Juramentum
Jusiurandum

Profybule.

Utilis
Cõmodus
Frugalis
Frugifer
Frugi

Pleasaunte.

Gratus
Jocundus
Amenus
Suauis
Placidus
Acceptus
Dulcis
Delectabilis
Delicatus
Voluptuosus
Lautus

Poore or nedy.

Pauper
Indigens
Indigus
Inops
Egenus

nobilis
Gloriosus
Plebeius
Ingens

prowde or arro-
gant.
Superbus
Elatus
Insolens
Insultatus
Ambitiosus
Vagabundus
Otiosus
Compositus
Superciliosus
Callidus
Fastidiosus
Curiosus
Tetricus

To quake or trem-
ble.
Cessatior
Tremo
Tremisco
Trepido
Cessatior

quenche.
Extinguo
Restringuo
Refrigero

Quakynge.

Tremens
Tremebundus
Tremulus
Trepidus
Tremiscens

To rewarde.

Dono
Remunero
Remunero
Premior

Egrule.

Regno
Guberno
Impero
Freno
Dominor

To restoore.
Restituo
Reddo
Retribuo
Reddo

Torydde out.
Expello
Expedio
Expedio

Tremaygne.
Sedo
Sedo

To refresshe.
Recreo
Recreo
Refocillo

Releuo
Sublevo
Sublevo

Dejecisse.

Rebuke or chyde.
Repello
Reicio
Reiecio
Remitto
Renuo
Abnuo
Repugno
Denego
Refuto
Respuo

To renewe.
Renouo
Restauro
Reparo
Reficio
Redintegro
Refarcio

To remembre
Recordor
Reminiscor
Memini
Memoria teneo
Memoria cõplecto
Mente repono
Memorie cõmendo
Non memor

Rest/ease or peace.
Otium
Otiatio
Requies
Quietudo
Tranquillitas
Pausatio
Portus

Rentes or prouent.
Redditus
Fructus
Prouentus
Supplementum
Interesse
Interesse
Obtrectator

Backe or a hepe

Synonyma de hac littera R, Q, & R.

Congeries
Cumulus
Acervus
Agger
Moles
Globus
Strues
Strages

A rebuke.

Probrium
Opprobrium
Dedecus
Turpitudo
Impropertum
Ignominia
Vituperium
Infamia
Nota
Crimen
Labes
Macula

Rough or austere.

Austerus
Rigidus
Severus
Asper
Serus
Intollerabilis
Acerbus
Morosus
Iracundus

Rude/rustical/or
yplondyssh.

Rudis
Rusticus
Aggrestis
Rusticanus
Immeritus
Ineptus
Iners
Indoctus

(Reed.

Rubens
Ruber
Rubellus
Rubicundus
Rufus

Purpureus
Roseus
Rutheus

Rough as a berde.

Hirsutus
Horridus
Numerosus
Copiosus

Ryche.

Dives
Opulentus
Dis
Abundans
Copiosus
Locuples

To sacryfyce.

Sacrifico
Immolo
Libo
Lito
Adoleo
Placo
Offero
Dico
Dico hostiam
Cædo hostiam
Sacrificium
Immolatio
Hostia
Victima
Placula
Sacra
Cultus diuinus
Cultus diuinus
Honor diuinus

To shon/auoyde
escape.

Vito
Vmito

Vrgeo
Vrgueo
Premo
Premo
Prem

¶ To se/or to beholde.
Video
Cerno
Aspicio
Conspicio
Inspicio
Intueor
Speculor
Contemplor
Aduerto
Animaduerto

To scattre a sondre.
Dispulo
Dissicio
Dissipo
Dispergo
Diffundo
Disturbo
Differo

Strengthe/or power.
Robur
Fortitudo,
Vis
Potentia
Vires
Potestas

Strong/or brage.
Robustus
Fortis
Validus
Firmus
Potens
Vigorosus
Lacertosus
Nerwosus

A sygne or a token.
Signum
Judicium
Argumentum
Portentum
Presagium
Prognosticatio

Obtentum
Ostentum
Augurium
Auspicium

¶ Sande
Arena
Saburra
Sabulum

¶ Surety.
Sponsor
Obses
Vas
Fideiussor

Vncertaintie/or penurye.
Penuria
Egestas
Inopia
Caritas
Caritas
Indigentia
Defectus
Carentia
Sterilitas

¶ Shrype.
Navis
Navigium
Carina
Rates
Puppis
Puppis
Triremes
Triremes
Tumba
Classis

¶ Shyrte.
Subucula
Interula
Exterior vestis
Linea vestis

¶ A space.
Spatium
Interuallum
Intercapedo.

Vallantia

¶ A speche.
Sermo
Idioma
Lingua
Loquela
Famen

A schole.
Schola
Gymnasium
Ludus literarius

The sea.
Mare
Equor
Pelagus
Pontus
Fretum
Salum
Oceanum
Amphitrite
Thetis
Doris
Surges immensus
Liquidus humor

¶ Shepe
Oues
Aries
Vellus
Balantū grex.
Bidentes

Statelynesse/or pryde
Superbia
Fastus
Arrogantia
Audacia
Tumor
Superbium.

¶ To destroye
Superbio
Fastidio
Arrogo

¶ A swerde

Fadus
Fides
Sacramentum

¶ Slowthe
Pigritia
Pigritudo
Ignauia
Socordia.
Tarditas
Desidia
Segnitia
Torpedo
Torpor
Inertia
Acedia
Remissio
Remissitudo
Inuria
Negligentia

Seruaunte
Serus
Famulus
Ancilla
Mancipium
Minister
Satellites
Comes

Arlete/or stole
Vestes
Stola
Cathedra
Cathedra
Thronus
Tribunal
Serpent.
Serpens
Anguis
Hydra
Coluber
Echidna

¶ Thefoune

Synonyma de hac littera S. & T.

Sol
Titan
Hyperion
Hyperionenatus
Phebus
Apollo

¶ Syngler or hecpall.

Singularis
Precipuus
Maximus
Summus
Ermius
Unicus
Primus
Potissimus

¶ Stubburne.

Rigidus
Proternus
Indomitus
Infrens
Effrenatus

Stable or cõstant.

Stabilis
Constans
Firmus
Fixus.
Immotus
Immobilis
Immutabilis
Solidus

Asturne.

Clamis
Habernaculũ pupis.

¶ Safe or sollid.

Sospes
Incolumis
Sanus
Salvus
Integer
Tutus
Valens
Securus

¶ Styll

Tacitus
Quietus
Placidus
Silens

¶ Suche maner.

Talis
Hutusmodi
Huiusmodi
Istusmodi
Illusmodi
Similis
Eusmodi
Ipses id.

Slowe or slache.

Piger
Ignauus
Deses
Brutus
Tardus
Segnis
Torpens
Desidiosus
Remissus

Decidiosus

¶ Styrkynge.

Olens
Otiosus
Pigritus
Pigens
Graueolens
Pallidus
Putridus
Marcidus

¶ Sase or sollid.

Insaison or tyme.

In tempore
Opportune
Tempestiue
Mature
Oportune
Per tempus.
Maturato

Secundis auibus.
Syngularly or sondre.
Singulatim
Priuatim
Priuatim
Seorsum
Separatim
Seiunctim

¶ Styll or contynuall.

Assidue
Continue
Iugiter
Perpetuo
Perenne

¶ Softely.

Sensim
Paulatim
Lente
Pedetentim

¶ Sodenly.

Subito
Subitanee
Repente
Raptim
Improuise
Inopinate

Somtyme.

Aliquando
Interdum
Quandoq;
Quandiu
Alicubi

¶ To truste.

Fido
Confido
Credo
Fidem habeo
Fretus sum
To take fro.

Adimo
Demo
Eripio
Ereimo
Diruno
Diripio
Surripio
Preripio
Subduco
Subtrago
Furo
Spolio
Fraudo
Expolio
Orbo
Viduo
Sustollo
Detrahe
Subtrahe
Extorquco
Deiolpato
Furor
Predor

To teche or

Doceo
Edocco
Erudio
Instruo
Instituo
Imbuo
Edoco
Dogmatizo
Catheczo

To thynke or iudge.

Iudico
Censeo
Puto
Estimo
Existimo
Conscio
Conijcio
Coniecturo.
Coniecturã facio.
Cogito
Autumo
Dico
Credo
Arbitror
Reor
Putatiue

¶ To tary.

Moror
Maneo
Cesso
Resto
Resisto
Restito
Sisto gradum
Opperior
Prestolor
Cunctor
Expecto

Thre yeres.

Trennium
Trieteris
Triennis
Triēnal interuall
Trieterica

A thefe.

Fur
Latro
Predo
Raptor
Predator
Pirata

A tope.

Culmen
Cacumen
Fastigium
Uertex
Summitas
Sublimitas
Altitudo
Specula
Juga montis

A temple or a chyrche.

Templum
Delubrum
Basilica
Phanum
Edes sacra
Tabernaculum
Sacellum

A tohen.

Signum
Testimentum
Splendor
Dignitas
Gloria
Claritas
Claritudo

A wyfarde.

Augur
Auspex
Auolus
Diuinator
Augurator
Auspicium
Astrologus
Magnus
Magicus
Genethliacus
Phitonisa
Pyromantica
Hydromatica

Wyfarde or heyte.

Tritticum
Ceres rubicunda.

Wyfarde.

Excubie
Excubitor
Excubitores
Wages or heyre.

Merces
Meritum
Stipendium

A verse.

Uersus
Carmen
Metrum
Numerus
Modus

Uerus
Uerum
Uerax
Uerbum
Uerus
Uerus
Uerus

Synonyma de hac litera V, & ꝓpriorū deorū et dearū

Dissentaneus
Varius
Discrepans
Contrarius
Repugnans
Differens
Distinctus
Discretus
Dissonus
Absonus
Alienus
Alius

¶ Otiosus

Ultimus
Extimus
Extremus
Postrissimus

¶ Well spoken.

Facundus
Facetus
Eloquens
Lepidus
Festivus

¶ Wyse or wytty.

Sapiens
Ingeniosus
Sagax
Prudens
Vigilans
Doctus
Solers
Acutus
Prouidus
Cautus
Discretus
Sibillus
Perspicax

¶ whyte.

Albus
Candens
Candidus
Candidulus
Candidatus
Lacteus
Eburneus
Niueus
Argenteus
Gypsatus

¶ A wodde.

Sylua
Lucus
Nemus
Saltus

¶ Weyke or feble

Debilis
Mollis
Invalidus
Imbellis
Enervis
Effeminatus
Exilis
Exiguus
Languidus
Lentus
Victus

¶ Without or voyde.

Vacuus
Inanis
Expers
Immunis
Orbus
Viduus
Viduatus
Vacuatus

vnlerned or ignorãt.

Indoctus
Ignarus
Imperitus
Illiteratus
Rudis
Scitulus
Insciꝰ

Payne or trãsytory.

Vanus
Fragilis
Fluxus
Caducus
Vmbratilis
Momentaneus

¶ Wherfore or why.

Quamobrem
Quare
Quapropter

Qua de re
Quorsum
Qua ratione
Cur

¶ In vayne.

Inuanum
Incassum
Frustra
Nequicq̃
Inaniter

¶ Vnto.

Quousq;
Quoad
Quoadusq;
Quoadeuq;
Donec
Dum

¶ Without.

Sine
Absq;
Extra
Preter

¶ Vtterly.

Prorsus
Funditus
Scirpitus
Radicitus
Medullitus
Omnino

¶ Nota Iouis

Iuppiter
Hammon cornuiger.
Panom. deus
Diespiter
Altitonans
Pater omnꝭ
Magnitonans
Saturnius
Dodoneus
Ceneus
Summus deorꝫ
Rector olympi
Rex superũ
Etherous princeps

¶ Nota Junonia

Juno
Saturnia
Lucina
Regina deum
Jouis coniunx
Pronuba Juno

¶ Nota Neptuni

Neptunus
Deus maris
Pelagi rector
Tridentifer rex

¶ Nota Apollinis.

Apollo
Phebus
Pean
Deleus
Arcitenens
Dindymeus
Lorotus
Latonigena
Delphicus
Tymbreus
Clarius
Patareius heros
Latoides
Pithius
Smynthius
Hecatebeleres
Deus oraculi
Cynthius
Chrysocomus
Loxias
Phaneta
Argenetes
Lycius

Dea venationis

Dyana
Phebe
Cynthia
Dyctynna
Delia
Trivia
Latonia
Phebi soror
Venatrix dea
Jaculatrix dea
Latonigena

Deus divi.

Synonyma deorum & dearum.

Bacchus
Liber
Lieus
Bromius
Igenigena
Bimater
Dionysius
Iacchus
Iterum natus
Bis natus
Nyseus
Tyoneus
Leneus
Nicetcius
Genialis
Consitor bus
Indetonsus
Eleleus pareus
Lactus
Euan
Euhyas
Bassareus
Proles semeleia
Racemifer
Thirsiger

Deus belli.

Mars
Furor impius
Belliger
Bellipotens
Heros
Gradiuus

Dea belli

Bellona
Pallas
Enyo
Bellica virgo
Meruenda
Virago
Tritonia
Bellipotens dea
Belligera dea
Armigera dea
Bellatrix
Minerua
Tritonia

Apollinis mater

Latona
Tiranis/idos
Tirania

Filia terra
Dea gemellipara

Deus inferni

Pluto
Dis ditis
Imus tyrannus
Inferni tyrannus
Hadrianum rex
Tartareus rex

Dea inferni

Proserpina
Hecate
Filia Cereris
Perlephones
Regina erebi
Plutoni cõiunx
Perlei filia
Dea triformis
Hecate triceps

Sõniorũ deus.

Morpheus
Icelos
Panthasos
Phobetor

Deus amoris

Cupido
Puer pharetratus
Cecus amor
Ignis indomitus
Cypria proles
Veneris natus
Alatus deus

Dea amoris

Venus
Aphrodite
Aphrodisia
Paphia
Cypria
Cyprigena
Cytherea
Erycina
Dionea
Acidalia
Gnidia
Mater libidinũ
Mater amor.

Dea frugum

Ceres
Tesmophora
Ops
Cybele
Saturni cõiunx
Berecynthia
Bona dea
Mater deum
Mater Eleusina

Dea fortune

Rhamnusia
Nemesis
Dea cecta
Rhamnusius/idos
Tyche
Nycteia dea
Dea instabilis
Dea bifrons
Sors

Deus ignis

Vulcanus
Mulciber
Lemnius
Iunonia proles
Faber Iouis
Iunonigena

Deus portuum

Portunus
Palemon
Athamantiades
Melicerta

Dea maris

Thetis
Amphitrite
Doris
Nereis/idos

Deor nũcius

Mercurius
Atlantides
Cillenius
Cyllenides
Hermes
Maia natus
Alipes deus

Iouis natus
Deus alas
Caduciferi
Atlantis nepos
Pliones nepos
Deorũ interpres
Pacifer alas

Ianitor inferni

Cerberus
Monstrũ trifornie
Canis echydneus.
Canis stygius

Iudices inferni

Eacus
Radamãthus
Minos

Dee fatales

Parce
Facidice dee.
Fatidice fatorum
Dee fatidice
Dee triplices fati.

Parcharũ nomina.
Clotho
Lachesis
Atropos

Furie infernales

Eumenides
Acherontis nate.
Nocte genite
Vltrices furorum
Anguicome furores
Penax dee triplices

Furiarũ nomina

Alecto
Tisiphone
Megera

Deus ventus

Eolus
Hyppotades
Hyppoti nepos
Nimborũ rector

Synonyma gratiarum nympharum.

¶ Aello harpiarū
Celeno
Occipite

¶ Tres gratie.
Charites
Acidalie sorores.
Orchomenides
triplices

¶ Nota gratiarum

Aglaia
Thalia
Euphrosyne.

¶ Dea aurora
Matuta
Pallantias
Lencothea

Clio
Euterpe
Thalia
Melpomene
Therpsicore
Eratho
Polyhymnia
Uranie
Calliope

Pauopea
Juno/noos
Bacchi nutrix
Tithoni Conjunx

¶ Deus pastorū.

Pan
Semicaper deus
Arcadicus deus

Deus horrorū.

Priapus
Hellespontiacus deus

Nucia Junonis
Iris
Thaumantias
Thaumātis ales
Thaumāta virgo
Plautius arcus

¶ Dea fluvium.

Nouem musarum nomina/& earū inuenta.

Historias
libras
comedias
tragedias
psalterium
geometriam
rhetoricam
astrologiā
Literas

Pale

¶ Dee vel nymphe. Dryades
sylvarum.
Hamadryades

Dee sive nymphe
virginum

Dee sive nymphe.
montium.

Oreades

Dee sive nymphe
fontium & fluviorū.

Naides

Dee sive nimphe
marine.

fuerit.

Oceanides
Nereine
Nereides

¶ Musarū synonyma.

Mnemosynides
Mnemosinea
Parnassides
Heliconiades
Castalides
Aonides
Pierides
Thespiades
Pegasides
Hippocrenides
Libethrides
Pimpleides
Heliconides
Cytheriades
Thebiades
Aganippides
Hermessides
Cephisides
Camene

¶ Publii Virgilii de Musarum inuentis.

Clio gesta canit transactis tempora reddit.
Melpomene tragico proclamat mœsta beatu
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulcilo quis calamos Euterpe flatibus vrget.
Therpsicore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Eratho saltat pede carmine vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vrania poli motus scrutatur & astra.
Signat cūcta manu loquiturq; polymnia gestu.

C.ii.

Synonyma heroum & heroinarum.

¶ Hesiodus in sua theogonia musas a Ioue eē creatas ait ex Mnemosyne. i. memoria. Nouē enī noctes cū illa in Pierio mōte cōcubuisse fertur. Hinc nouē genite sūt muse/q̄a monte tho Pierides vocāt. De musarū nolo9 sic asserit Theodo t9. ¶ Clio ō, a deos grece/q; poete ex laudibus quas alijs tribuūt/& sibi & ipsis gloriam dēl dicunt.

¶ Melpomene a cantus suauitate. Melpo enī grece/rāro latine sīgt/q̄ auditores cantus suauitate delectantur.

¶ Thalia a florendo. Thalein grece/florere (vel germinare latine sīgt/q̄ poetaꝝ noia sēper floreant celebrata.

¶ Euterpe a uoluptate. Euterpein enī grece/delectare latine sīgt/q̄ poete ex bonis quoꝝ illa doctrina pueniūt nō mediocrē voluptatē captūt.

¶ Terpsicore a delectādis choreis q; Phebus musarū choreis delectatur.

¶ Erato ab amore/q; poete suo carmine amabiles reddāt.

¶ Calliope a pulchritudine vocis. q; poete pulchra voce cōcinūt.

¶ Urania a celestiū rerū cantu vel caneꝝ celebritate. Uranos enim grece/latine celū sīgt. q̄ poete de celestibus cārant.

¶ Polymnia siue (vt alij censent) polyhymnia a multitudine laudis vel carminis/eo q̄ poete magnā laudē cōsequūtur ex cognitione.

¶ Musa vocabulū est grecū & latine sīgt cantū. vnde Musice appellata est ars ētia de ratione cantādi. hic poete musas finxerūt esse deas q̄ musice & poesis pollent. Et secūdū diuersa loca q̄ icoluisse dicūtur/diuersa cognōmina agnoia.

¶ Synonyma heroum & heroinarū.

Hercules
Alcides
Amphitrioniades
Tyrynthius
Aonius heros.
Thebanus heros
Clauifer heros
Oetheus heros
Proles Iouis

¶ Perseus.

Abantiades
Acrisioniades
Danaeius heros
Inachides
Iason
Aesonides
Pegaseius heros
Iolciacus heros
Theseus

Egides
Cecropides
Neptunius heros
Pyrothous

Iasonis proles
Iasonides
Ixione natus

¶ Achilles.

Pelides
Eacides
Thetide satus
Emoneus heros
Larisseus heros
Thessalicus heros
Phthius heros

¶ Diomedes

Tydides
Oenides
Etolus heros
Patroclus
Menetiades
Menetia proles

¶ Eneas.

Anchisiades
Cytherein heros
Eneas penatiger

¶ Hector.

Priamides
Priameius heros
Priamus
Laomedontiades.
Paris
Alexander
Pastor ideus
Adulter ideus
Helene raptor

¶ Ulixes.

Laerciades
Iacus
Dulichius
Laertius heros

Calamedes

Nampliades
Nampleia proles

¶ Aiax.

Thelamoniades
Thelamone satus
Thelamonius heros.

Pyrrhus
Neoptolemus
Achilleus heros
Achilleides
Menelaus
Atrides maior
Agamemnon
Atrides minor
Hippolitus

Thesides
Theseius heros

¶ Meleager.

Oenides
Caledonius heros
Oneius heros

Oeneius

Rex caledonius
Parthaone natus

Ganimedus

Puer Phrygius
Puer ideus

Synonyma heroum & heroinarum.

Pincerna Jouis.

Cadmus
Agenorides
Agenore natus
Sidonius hospes
Antoneus heros

Erichthonius
Strips lemniaca.

Penthens
Echionides
Echione natus
Aganeta proles

Alexander magnus
Peleus heros

Romulus
Rome conditor
Quirinus

Nestor
Pylius
Nelides
Neleus heros

Castor & pollux
Ledei fratres
Tyndaride gemini.
Fratres helene
Sydus amicleum

Chiron
Phillirides
Phillirius heros
Centaurus
Semifer
Monstrũ biforme.
Sagittarius
Emoneus arcus

Arctos
Arcthophylax
Cynosura
Bootes
Arcturus
Vrsa minor

Ariadna
Gnosia stella
Stella corone
Bacchi coniunx

Erycthonius

Ophiuchus
Anguitenens
Serpentarius
Hedorum sydus.

Calisto
Helice
Herrhalis
Vrsa maior
Monacrina virgo
Lycaonias

Atlantides
Pleiades
Vergiliades
Hesperides

Atlas celifer
Iapetionides

Gigantes
Centimani
Cyclopes
Eteri fratres

Vlixes
Ithacus
Laertiades
Laertes heros

Helena
Menelai coniunx
Hermione
Pelopea virgo

Daphne
Peneis
Penea virgo

Io
Inachis
Inachi proles
Phoronis
Bos pellex

Circe
Filia solis
Phasis/idos
Tiranis/idos

Medusa
Phorcynis/idos.
Phorcis/idos.
Me equi volucris

Echo
Vox resona

Nympha vocalis.

Arachne
Minois
Minoia proles

Phedra
Pasipheia
Pasiphes filia

Phaetontis sorores.
Phaetontiades
Heliades
Phaeton
Clymenia proles

Salmacis
Semiuir
Semimas
Proles biformis
Hermophroditus
Helle

Nepheleis
Athamantias

Athamas
Eolides

Amalthea
Olenia
Capra
Sydus capricorni.
Hedi

Leucothoe
Orchamis
Arbor thuifera.

Europa
Agenore nata
Coronis
Coronei proles

Antilochus
Nestorides
Nestore natus

Nestor
Pylius senex

Philoctetes
Pentiades

Peantes latus
Alcide comes

Midas
Berecynthi9 heros

Demophoon
Thesides
Thesei filius

Prothesilaus
Hiphiclides
Phylacius heros
Hiphicli natus

Penelope

Icarus
Coniunx Vlyssis
Icari filia

Phyllis
Lycurgi filia

Hippodamia
Bizes
Lirnesia virgo

Oenone
Pegasis

Cassandra
Priamis
Oleniũ pecus
Helena

Tyndaris
Lebea
Menelai prox

Hero
Sesta puella

Cepheia idos.
Cepheia virgo

Hypermestra
Danais
Danai filia.

Leander
Abidenus

Tantalus

Synonyma propriorū locorū gentilium.

Pater pelopis
Sisyphus
Eolides
Ultimus predo
Cauace
Eolis
Eoli filia
Laodomia
Achaicus
Achaici filia
Medusę caput
Gorgon
Monstrū diperiū
Sacrificus vultus
Anguiferū caput
Colubriferū caput
Gorgoneū caput
Anguicoma ora
Squāmigera ora
Crinita ora
Meduica ora

Tenerea vrbs
Dardanea vrbs
Phrygia vrbs
Iliaca vrbs
Troiana vrbs
Laomedōtee arua
Phrameia regna

Indigene troiani
Troiani
Teucri
Iliaci
Dardani
Dardanides
Phrygij
Laomedontiades
Laomedōtei
Phryges
Troies
Troiades
Troij
Troici
Troiugene

Grecia
Pelasgica
Argolica regna.
Achaica

Indigene grecie
Greci
Argini
Danai
Graii
Graiugene
Achiui
Achei
Pelasgi
Pelasgiades
Dorici
Argolici
Argolides

Athene
Vrbs attica
Pellidonia vrbs
Molopia vrbs
Cecropia vrbs
Agri municipii

Indigee nutrici
Athenienses
Attici
Cecropide
Erechtide
Theside

Attica genę
Sicelia
Sicania
Sicula
Siciliensis tellꝰ.
Trinacria
Typhoica

Indigene
Sicili
Siculi
Sicilides
Sicani
Siculienses
Heleiades

Creta
Curetis
Gnosia
Gnosiaca
Cretea
Rhetea
Dictea
Licta
Minoia
Actea
Cretensis
Cydonea
Gortyniaca
Curetim

Indigene
Cretenses
Cureteę

Thracia
Lycurgi regna
Ismaria
Bistonia
Rhodopeia tellus
Scytonia
Strymonia

Indigene Thracie
Thraces
Thracii
Scythonii
Ismarii
Bistonii
Odrisii
Edonides

Thebe
Amphionis arces
Indigene thebani

Anguigene
Ismenides
Ogygei
Cadmeides
Genꝰ vt proleꝰ manauit

Colchos
Phasiaca tellus
Phrixea arua
Colchidicū solū
Colchiaca regna
Oetria tellus

Indigene
Colchi
Colchiaci

Thessalia
Emonia
Larissa
Emathia tellus
Mynia arua
tellꝰ Pegasea arua
Pellea arua
Iolciacū solū

Indigene
Thessali
Thessalici
Larissei
Phlegie
Mynie

Judea
Palestina
Judaica arua
Israelitica arua.

Indigene
Judei
Palestini
Israelitica genꝰ

Indigene Thracie
Rectitica genꝰ

Assiria
Semiramia vrbs
Babylonica arua

Indigene
Assirii
Babylonii

Indigene thebani
Mennonis arua

Synonyma propriorũ locorũ & gentiliũ.

Indigene	Iberi	Ogigia	Mantoi
Indi		Delphica tellus	Mantuani
Tephemi	Anglia	Phebi pars	Ocniaci
	Tyrannia		Audini
Saba		Indigene	
Thurifera	Indigene		Capitoliam
Panthea tellus.	Angli	Calabria	Capitoline arces
Panthaica	Tyranni	Salentina tellus	Saxum tarpeium
Sabea			Mons tarpeius
	Scythia	Indigene	
Indigenæ	Scythica	Calabri	Ilium & imaris
Sabei	Riphea tellus.	Salentini	
Thurifera gens	Hyperborea		Samos Junonia
	Arimaspea.	Libya/e	
Cyprus		Libye/es.	Epirus herbida
Cyprii	Indigene	Afra tellus	
Cyprica	Scythe	Africa tellus	Cadmeia dirce
Amathusiaca tellus	Riphei		
Ophiusia	Arimaspi	Libyci	Abydos oltrifera.
Macaria	Agathirsi	Marmarici	
	Geloni	Marmaridæ	Mõtes musis sacri.
Indigene	Hyperborei	Nasamonaci	Helicon biceps
Cypri			Parnassus bifidus
Cyprigene.	Amazonũ tellus	Centauri	Pierus nubifer
	Termodontica tel.	Lapythe	Cytheron virgineo
Arabia	Amazonica lus.	Semuiri	Pindus aerius
Odorifera tellus		Semihomines	Fõtes & fluuii mu-
Palmifera tellus	Indigene	Semimares	sis sacrati.
	Amazones	Nubigene	Caballinus fons
Indigene	Amazonides	Ixionides	Pegaseus fons
Arabes		Ixione nati	Meduseus fons
Arabici	Caria	Bimembres	Aganippe
Genes odorifere			Hippocrene
	Iudigene	Mantua	Liberthrius fons
Hispania	Cares	Ocniaca	Pimpleius fons
Iberia	Leleges	Andina tellus.	Pocidos lacus
	Lelegeides	Mantoa	Permessus fluuius
Indigene.			Cephisi vada
Hispani	Delos	Indigene	Euroras

¶ Epithetorum varietas.

Quũ ad carminis decorẽ demutatẽ plurimũ oblectamenti afferre solet apta epithetorũ & cõcinna allusio/quedam eximiissimis poetis carptim excerpta paulo post ad manũ deprompsimus. Ea demũ gratia/vt tenerrime poetices cyrunculox ingenio supperias ferrem. ne multiuaga lectionis iucstigatiõne & variorate (tranꝯ fastidioso onere) defatigatum redderetur.

¶ Epithetorum varietas, & primo deorum epitheta.

Epiteta deorũ & dearũ, heroũ & clarorũ virorũ

Apollo
Lauriger
Lauricomus
Fatidicus
Faticanus
Intonsus
Gryneus
Delius
Cynthius
Arcitenens

Sommifer
Fallax
Simulatus

Iuppiter
Omnipotens
Altitonans
Summus

Pluto
Tartareus
Stygius
Ater
Funestus
Tenebrosus

Iuno
Saturnia

Lucina
Casta

Vulcanus
Lemnius
Lemniacus
Iunonigena

Ianus
Bifrons
Insomnis
Pernigil

Neptunus
Cerulcus
Tridenter
Bacchus
Lenus
Corymbifer
Thyrsiger
Pampiniferr

Mercurius
Caduciferr
Pacifer
Alipes
Cerberus
Triceps
Trilinguis
Trifanx
Trifurmis
Rabidus

Mars
Belliger
Bellicus
Ferus
Ferox
Bellipotens
Sanguinolentus
Cruentus
Cruentatus
Scuus
Durus
Dubius
Indomitus

Cupido
Cecus
Alipes
Alatus
Pharetratus

Eolus
Nymbosus
Nimbipotens

Diana
Casta
Inuupta
Pharetrata
Noctiuaga
Salticola
Venetrix

Pallas
Armipotens
Bellipotens
Armifera
Bellicosa
Tritonia
Armisona
Bellica

Morpheus

Belligera
Bellatrix

Proserpina
Trifurmis
Triceps

Venenus
Cypria
Cyprigena
Cytherea

Acidalia
Paphia
Guidia
Dionea

Ceres
Alma
Frugifera
Frugifera

Rhamnusia
Instabilis
Inconstans
Lubrica
Cæca
Bifrons
Fallax

Tethys
Undifluus
Undosa
Equorea
Circũfluus
Undinaga

Parce
Fatidice
Faticane
Fatales

Aurora
Crocea
Punicea
Rosida

Pan
Semicaper
Arcadicus

Priapus
Hellespontiacus

Iris
Discolor
Picurata
Imbrifera
Aquosa
Multicolor

Pale
Florigera
Florida
Floricoma

Epitheta heroũ.

Hercules
Indomitus
Inuictus

Eneas
Pius

Ulyxes
Cautus

Achilles
Fortis

Hector
Animosus

Hector
Grandeuus
Pylius

Alexander magnus
Pellens

Chyron
Iustissimus
Herbipotens

Achates
Fidus

Numa
Religione pius

Cato
Seuerus

Augustus
Munificus

Chrysus
Diues

Heroũ, clarorũ virorũ, & aialiũ quadrupedũ epitheta.

Tarquinius Superbus
Saedanapalus
Salax
Spurcus
Eryx
Lacertosus
Demosthenes
Facundus
Plato
Diuinus
Cicero
Eloquens
Seneca
Mozartissimus
Eurysceus
Durus
Bustris
Illaudatus
Pollux
Amycleus
Lynceus
Perspicax
Argus
Oculatus
Abelus
Innocens
Cain
Inuidus
Matusales
Annosus
Abraham
Fidelis
Moses
Factidicus
Joseph
Formosus
C Saul
Furiosus

C Dauid
Bethlemiticus
Psalites
Faricanus
Salomon
Sapiens
Sanson
Fortis
Job
Patiens
Homerus
Celoponius
Smyrneus
Meonius
Maro
Mantuanus
Mantuus
Audinus
Ocniacus
Flaccus
Appulus
Venusinus
Lucanus
Naso
Peligmus
Sulmonensis
Tyrtheus
Claudus
Lacedemonius
Sophocles
Orpheus
Orpheus
Rhodopheus
Archilopus
Archilochus
Parius
Jambographus
Heliodus
Afer
Martialis
Bilbilitanus

C Catullus
Veronensis
Callimachus
Umbriensis
Terentius
Apher
Sappho
Lesboa
Alceus
Lesbous
Leo
Scuus
Trux
Marmaricus
Lybicus
Nemeus
Fulnus
Torus
Cerus
Aetipes
Viuax
Agilis
Fugax
Lupus
Rapax
Torus
Visus
Villosus
Hirtus
Horridus
Rauciosus
Infoxus
Hircana
Tigris
Hircana
Rabida
Aper
Frendulus
Erymanthens
Seriger
Glandiuorax
Montricola
Spumans
Fulmineus
Dente minax

Serolis
Aeris
Equus
Acer
Sonipes
Bellicus
Asellus
Vandus
Niger
Vacca
Timidus
Capzea
Fugax
Capella
Lasciua
Hirta
Petulca
Sima
Olens
Vulpes
Canta
Callida
Agnus
Placidus
Mitis
Tener
Lepus
Auritus
Prouus
Pauidus
Celer
Ouis
Lanigera
Balans
Pecthera
picta
Multicolor
Lynx
Maculosa
Multicolor
Bos
Darus
Robustus
Fortis

Epitheta reptiliū, auiū, volatiliū, & insectorū

Cornigeꝛ
Squāmiger
Cristatus
Poꝛcus
Squammeus
Setiger
Squāmosus
Lutosus
Maculosus
Immundus
Insopitus
Cenolentus
Pernigil

Talpa
Anguis
Cecus
Lubꝛicus
Captus oculis.
Ceruleus
Luscus

Canis
Sibilans
Blandus
Tumidus
Obscenus
Liuidus
Latrans

Buso
Irhicius
Ater
Sepicola
Tumidus
Hirsutus
Spiniger

Lacertus
Viridis

Felis
Murticida

Rana
Loquax
Vinerra
Viridis
Venatrix
Rauca

Elephantus
Indicus

Cicada
Querula
Simia
Garrula
Cachynnosa
Ranca
Argutus
Melis
Stridola
Obesa

Lutra
Formica
Piscivoꝛax
Parca
Equus
Leena
Granifera
Toꝛus
Oꝛerosa
Frugiuega

Sus
Sabellicus
Immundus

Testudo
Tarda

Vircus
Cynocephalus
Graueolens

Tinea
Coꝛrodens

Glis
Stupnicolosus
Sumnolentus

Lyra
Insatiabilis
Vꝛaco
Inextinguibilis

Redinus
Anser.
Ventrosus
Strepens
Garrulus
Salamandra
Impꝛobus
Querula
Sigillans

Stellio
Nitidus

Bubo
Funereus
Feralis
Colubeꝛ
Funestus
Tortilis
Belidus
Cornix
Intoꝛtus
Loquax
Tostuolus

Aquila.
Coꝛnix
Lena
Sinistra
Impꝛoba

Pauo
Turtur
Junonius
Gemebundus

Palumbus
Oloꝛ
Rancus
Moꝛibundus
Amnicola
Upupa
Fallax

Cignus
Fluminens
Bracchus
Aquosus
Stridulus
Niueus

Oꝛnix
Columba
Rurestris
Trepida

Picus
Perdix
Mucricolor
Garrula

Pica
Gruis
Garrula
Strymonius
Aerius
Milnus
Rapax

Hirundo
Strix
Argutus
Lucrisona.
Garrula

Merops
Anas
Mellisuga
Aquatica

Mergus
Piscivoꝛax

Phenix
Rarus
Vnicus
Sturnus
Annosus
Garrulus

Epitheta arborũ, fructicũ, herbarũ, & florum

Politacus
Loquax

Cornicula
Pennulega
Ambitiosa
Ridicula

Crabro
Aculifer

Fucus
Ignavus
Inglorius

Apes
Hyble
Attica
Parca
Sedula
Mellifica
Mellipara
Operosa

Vespa
Jracunda

Asilus
Terrisonus

Blatta
Bilinguis
Lucifuga

Papilio
Feralis

Aranea
Telifica
Viridis

Laurus
Parnasia
Innuba
Odorata

Quercus
Chaonia
Glandifera
Dura
Dodonea

Hedera
Sequaces
Corymbifere
Pallentes

Flexiles
Errantes

Olea
Pinguis
Vinax
Alba
Pallens
Tarde crescens

Cipariſſus
Conifera
Ides

Salix
Glauca
Amnicola
Lenta

Hebenum
Nigrum

Buxum
Rasile

Teda
Pinguis

Palma
Idumia
Ardua. Invicta

Pinus
Hirsuta
Alta
Nautica

Ulmus
Aeria

Myrtus
Bicolor
Tenera

Ficus
Cerula

Platanus
Genialis
Sterilis

Abies
Enodis

Fagus
Patula

Acer
Coloribus impar

Ornus
Regia

Vitis
Pampinea
Lenta
Racimifera

Cedrus
Odorata
Alta
Non cariosa

Corylus
Fragilis

Alnus
Procera
Palustris
Sterilis

Lotos
Aquatica

Tilia
Mollis
Pinguis

Fraxinus
Utilis hastis

Cupreſſus
Atra
Funesta

Castanea
Mollis
Alta

Venilia
Lenta

Ilex
Nigra

Populus
Candida

Manalus mons
Pinifer

Glans

Chaonia
Querna

Arbutus
Horrida

Thus
Sabeum
Achaicum
Arabicum

Balsamus
Odorata

Achātus
Semper frondens

Fraxinus
Ingens

Pix
Ides

Buxus
Pallida
Myrice
Humiles
Tenues

Siser
Mollis

Corna
Lapidosa

Sentes
Spinosa
Acute

Taxus
Cytinea
Olens

Viburnum
Lentum

Vepres
Aculifeus
Hirsuti

Pruna
Cerea

Acanthus
Frutex aculeatus.

Ephiteta arborū florū & rerū chronographicarū

Rubus
Asper

Morum
Sanguineum

Vna
Racemifera
Genialis

Rosa
Punicea
Lutheola
Rubella
Purpurea
Pestana

Lilium
Candidum
Candens

Viola
Nigra
Plena
Mollis

Ligustra
Alba

Calta
Lutheola

Hiacynthus
Rubeus
Ferrugineus

Crocum
Lutheum

Narcissus
Purpureus
Alga
Marina

Canna
Palustris

Juncus
Mollis
Palustris

Amomum
Asserum
Odoriferum

Cārista
Mollis

Salinus
Humilis

Lolium
Infelix

Amaracus
Mollis

Apium
Amarum

Sardois
Amara

Ruscus
Horrida

Alga
Vilis

Verbena
Pinguis

Papauer
Sopoziferū
Cereale

Intyba
Amara

Lens
Peluatica

Lupinus
Tristis
Amarus

Fluuialis
Tenera
Palustris

Calia
Viridis

Vlna
Marina
Palustris

Thymus
Hyblea

Serpillum
Olens

Thymbra
Salax

Vrtica
Infelix
Sterilis

Ver
placidum
Imbriferum
Floriferum
Tepidum
Floridum

Prata
Mollia
Floreo
Gramineo
Virentia
Celsper
Viridis

Ros
Matutinus
Riquidus
Gelidus

Herba
Dulcis
Mollis
Viridis
Rorida

Fons
Illimis
Liquidus
Vitreus
Limpidus
Nitidus
Muscosus
Pellucidus
Argenteus

Hortus
Irriguus
Floreus
Odus

Summus
Dulcis
Almus. Altus.

Sopor
Placidus
Blandus
Profundus

Quies
Tranquilla
Mordax
Otiosa

Aurora
Crocea
Rosida
Lutheo
Rosea
Aurea
Nitida
Fulgida
Ambrosia
Rubea

Dies
Letus
Clarus
Nitidus
Lucidus

Estas
Pulnerulenta

Torrida
Feruida
Spicta
Leta

Sol
Ardens
Rapidus
Ceres
Flaua

Arista
Grauis

Culmus
Fragilis

Calami
Leues

Messis
Spicea

Stipula
Leuis

Ephiteta rerũ chronographicarũ & topographicarũ.

Ignis
Rutilus

Canis
Elciser

Antũnus
Pomifer
Pampineus
Vitifer

Vitis
Pampinea

Vua
Racemifera
Genialis

Poma
Mitis
Matura

Volema
Grandia

Campi
Plani
Patuli
Vacui
Patentes

Vina
Feagratia
Spumãtia

Pzelum
Multiplum

Aratoz
Curuus

Aratrum
Pandum
Reduncum
Incuruum

Rastri
Tenaces
Graues

Cratis
Vimines

Noualis
Culta

Vomer
Splendidus
Reduncus
Splendens

Jugum
Pandum

Fimus
Pinguis

Terra
Ferax
Fertilis
Fecunda
Macra
Jeiuna

Hyems
Glacialis
Ignaua
Sozdida
Frigida

Bruma
Horrida
Gelida
Horrifera

Nubes
Aquosa
Aera
Densa
Fusca
Nigra
Caua
Circũnola
Vaga

Imber
Densus
Largus
Acer
Horrifer

Pruina
Cana
Matutina
Gelida

Gelu
Canum
Rigidum

Glacies
Frigida

Stricta
Cerulea
Aspera

Grando
Horrida
Calamitosa
Creptans

Aira
Candens

Tempestas
Seua
Atra
Nimbosa

Torrens
Hyberna

Fluuina
Montana
Gelida

Frigus
Penetrabile
Ignauum
Pigrum

Stiria
Pendula
Attricta

Rura
Sozdida

Nox
Atra
Gelida
Tacita
Silens
Sopozifera
Furua

Tenebre
Terribiles
Inertes
Cece
Horrifere

Silentia
Alta

Luna
Noctiu aga

Pallida
Cornigera
Bicornis

Sydera
Cadentia
Ignicoma
Flammantia
Comata
Ignicrema
Fulgentia

Celum
Serenum
Apertum
Igniferum
Stelligerum
Ignipotum
Obductum
Nubilosum
Nubiferũ

Nebula
Densa
Furua
Cecа
Obscura

Locus
Inaccessus
Inscultus
Deserius
Inutus
Infestus
Horridus
Terer
Asper

Regna
Hospita

Terra
Inhospita
Manoztis

Vrbs
Munita

Fossa
Pzeceps
Alta

Arx
Turrita
Celsa
Summa

Epithetarerũ topographicarum & bellicarum.

Turrig
Aeria
Edita
Eminens

Mons
Prerupt⁹
Excelsus
Aerius
Nubifer
Ardu⁹
Lapidosus

Vallis
Ima
Humilis
Prona
Concava

Clinus
Mollis
Facilis

Opaca
Umbrosa
Frondicoma
Frondosa

Antrum
Nemorale
Arcuatum
Obductum

Lustra
Inuia
Auia

Latebre
Horrende
Horrifere

Speles
Latentia
Metuenda
Formidanda

Rupes
Canata
Precelsa

Specula
Alta

Regio
Inculta

Fera
Agrestis
Montuosa
Aspera

Heng
Fera
Belliger⁹
Belliporens
Inculta
Efferata
Crudelis
Scelesta
Cedis auida
Robusta
Feror

Mensa
Fortia
Manoztia
Valida
Ingentia

Alta
Celsa
Ingentia

Pontes
Pensiles

Porte
Pensiles

Templum
Ingens
Mermoreum
Vetustum

Columne
Sublimes
Alta

Vifores
Aeree
Argentee

Tellus
Aurata
Irradians
Fulgens
Connexa
Obducta

Portic⁹
Ampli

Spacioſi
Vasti

Trabes
Aurate
Connexe
Ingentes

Lychni
Pensiles
Lucentes
Micantes

Opus
Celatum
Exaborat⁹

Ignis
Eternus
Perennis

Aditus
Sacri
Stipites
Vatigeri
Fatidici

Labamina
Sacra

Sortes
Ducte
Oracula
Diua

Altaria
Fumantia
Vaporifera
Thuricrema

Are
Solenne⁹
Meste

Manes
Cerulei

Fruges
Salse

Vitte
Sacre

Flumina
Declinia

Ripa
Obliqua
Curua

Fluctus
Sinuosi

Sinus
Reducti

Ambitus
Amenus

Cursus
Celeris

Murmur
Leue
Dulce
Raucum

Burges
Clarus

Portus
Tutus
Securus
Tranquillus

Secessus
Longus

Rupes
Vaste

Equora
Tuta
Placide
Tranquilla

Nemus
Umbrosum

Aque
Dulces

Nanes
Felle

Littus
Curuum

Arena
Optata

Epitheta rerũ topographicarũ & bellicarũ.

Ara
Secunda

Statio
Gratissima

Nauis
Liburna
Cypria
Biremis
Triremis

Anchora
Reducta
Tenax

Rudens
Ibericus

Vela
Turgida
Plena
Tumida

Puppis
Celsa
Alta

Remi
Graues
Validi
Spumosi

Fluctus
Tumidi

Pinus
Nautica

Clamor
Nauticus

Pugna
Naualis

Certamen
Nauale

Mare
Velinolum
Immensum
Vastum
Altum

Humor
Circũfluus

Pelagus
Profundum

Equor
Apertum

Freta
Furibunda
Lactantia

Fluctus
Salli

Vada
Salsa
Brevia

Saxa
Latentia

Scopuli
Infames
Sonantes

Carina
Curua
Aduncа

Scylla
Cerulea
Rabida
Naufraga

Charybdis
Vorax

Monstra
Neptunia

Calus
Marini

Tractus
Marini
Vortex
Rapidus

Tempestates
Sonore

Venti
Lucrantes
Rapidi

Turbo
Rapidus

Orion
Nimbosus

Thyades
Tristes
Imbriferi

Vergilie
Pluuiose

Sydus
Amycleum

Bellum
Horridum
Cruentum
Ferum
Flebile
Lachrymabile
Sanguinolẽtũ

Dux
Serenus
Magnanimus
Inclytus
Egregius
Illustris

Miles
Barbarus
Fortis
Acris
Animosus
Durus
Expeditus
Gregarius

Arma
Horrentia
Cruentata
Horrisona
Terrisona
Sena
Fera

Lacerti
Torosi
Validi
Robusti
Fortes

Ensis
Bellicus
Strictus
Tinniens
Nudus
Nudatus

Cornipes

Telum
Vulnificum
Exitiabile
Fatiferum
Letiferum
Funestum
Letale
Penetrabile

Iaculum
Missile
Penetrabile
Galea
Cristata
Hasta
Fraxinea
Cuspis
Erata

Pharetra
Sagittifera

Sagitta
Scythica
Anglica

Ferrum
Durum
Rigidum
Insanum

Castra
Horrida

Tuba
Terrisona

Ira
Precepsi

Furor
Insanus
Cecus
Seuus
Impius

Vulnus
Graue
Letiferum
Letale
Furiale
Atrum
Seuum
Cruentum

Epitheta rerum bellicarum.

Tabificum	Crudelissima	Pauor	Ingens
Tabificum	¶Clades	Trepidus	
Inꝯsolabile	Miserrima		
Immedicabile	Ingens	Spolia	Manus
		Ampla	Parua
Sanguis	Suspiria		
Puniceus	Ira	Inuidia	
Purpureus		Tristis	Pugna
Roseus	Cura	Pallens	Acris
Robicundus	Tristis	Pallida	Ambigua
Rutilus	Anxia	Macra	Pedestris
	Solicita	Liuida	Equestris
Fatum	Insomnis	Feligera	
Inexorabile			
Lachrymabile	Timor	Fuga	Signa
Doloriferum	Dubius	Turpis	Militaria
	Solicitus	Ignaua	
Lachryme	Mestus		
Amare		Victoria	Custodia
Tepide	Dolor	Lata	Vigilans
Sale	Inconsolabilis	Triumphalis	
Obortę		Palmifera	
	Meror		Hostile
Strages	Lucrificus	Exercitus	Telum
Seuissima	Tristis	Numerosus	

¶De variandi formulis tã pedestri ꝙ soluto sermone.

¶Quũ inumeri formæ sunt variandi modi quos probatorũ authorum imitatione & frequẽti & studiosa lectione potius ꝙ formularũ icultatione assegnaris, paucas hic e multis iseruimus. quib⁹ ĩitiatis ad affluentiorẽ copiam emerges tandem modo nõ rimissam adhibueris diuiti ingenii venæ industriam. Quare hęc tantilla velut prægustamẽta (& nõ illauta fortassis) prẽmisimus, quibus irritatus & allectus feruẽtius ad ampliora tibi incalescat desyderiũ. Quod si fructus quicꝙ ex his lucubratiunculis icõmodũ cuiuis immergat pietati nostræ fecisse satis videbor.

¶Cicero tã ingenio ꝙ arte ꝓstãtissimus magnope studuit rẽ lẽrariã ampliare.

Prima variatio fiat in ntõ. Cicero per Synthesin. i. cõstructionẽ. p oẽs obliquos, verbo mutato in nomẽ verbale sic.

¶Ciceronis tã ingenio ꝙ arte ꝓstãtis studiũ fuit rem literariã ampliare.
Ciceroni inerat vehemens desiderium
Ciceronẽ summa tenuit cupiditas
O Cicero insatiabilis erat tua voluntas ampliandi rem literariam.
Cicerone quis studiosior. A Cicerone summa adhibita est diligentia.

¶ Secunda variatio ex æquo fit.

Tam ingenio ꝙ arte
Tum ingenio/tum arte
Et ingenio et arte
Ingenio pariter ⁊ arte
Ingenio simul ⁊ arte
Ingenio non minus ac arte
Ingenio iuxta ac arte
Ingenio non secus ac arte
Ingenio haud aliter ac arte
Ingenio æque ac arte
Ingenio perinde ac arte
Cicero — Simil ingenio simul arte — prestantissimus plurimũ stu-
Ingenio non magis ac arte — duit rẽ literariã ampliare.
Ingenio non amplius ac arte
Ingenio non plus ꝙ arte
Ut ingenio ita arte
Ingenio haud inferior ꝙ arte
Ingenio ⁊ idem arte
Pari vel ingenio vel arte
Ingenio non solum sed etiam arte
Ingenio non tantum sed etiam arte
Ingenio non modo sed etiam arte
Arte nedum ingenio
Ingeniosissimus idem doctissimus

Ingenij non minori prestantia ac artis
Ingenij equa cũ artis prestantia
Ingenij non minore ac artis prestãtia
De quo dubites an arte an ingenio prestantior.
De quo dubites an ingenij an artis maior sit prestantia.
Cicero — In quo ingenij prestantia cũ arte cõparãda certat.
Cuius ingenio ingenij prestantia docentie respondet.
Cuius ingenij prestantia artem equiparet.
Quis artis prestantiã cũ ingenio equat.
Preter artem ingenio prestans.
Preterꝙ qũ ingenio etiam arte prestans.

¶ Tertia variatio per synonymiam huius dictionis præstans.

Prestans
Prepollens
Precellens
Excellens
Antecellens
Prestitens
Cicero tã ingenio ꝙ arte valde — Precipuus
Singularis — Magnopere studuit rẽ literariã ampliare.
Egregius
Perspicuus
Illustris
Insignis
Preclarus

¶ Alia variatio per relatiuum & synonymiam verbi sic.

	Prestitit	
	Prepoluit	
	Precelluit	
Cicero q̃ tam arte	Excelluit	
& ingenio valde	Antecelluit	plurimũ studuit re literariam ampliare.
	Prestituit	
	Preluxit	
	Prefulsit	
	Resplenduit	

Alia variatio per synonymiam substantiui in obliquo cum verbo coniuncti p Periphrasin.

	Prestantia	
	Excellentia	
	Politie	
	Candore	
Cicero q̃ tã ingenij	Nitore	
& artis singulari	Splendore	preluxit plurimũ studuit re
	Magnitudine	literariam ampliare.
	Magnificentia	
	Claritate	
	Perspicuitate	

Alia variatio per Syntasin relatiui in gtõ.

	Prestantia	
	Excellentia	
	Polities	
	Candor	
	Splendor	
Cicero cui⁹ ingnis	Nitor	
erat tam artis &	Magnitudo	plurimũ studuit re.
ingenij	Claritudo	
	Perspicuitas	

Alia variatio per Syntasyn relatiui in datiuo.

Cicero cui erat sin	Prestantia	
gularis tam artis	Excellentia	
& ingenij	Candor	plurimum re.
	Polities	

Alia variatio per Syntasin relatiui in accusatiuo sic.

		Prestantia	
	Ditauit ⁊	Excellentia	
Cicero quẽ tã artẽ	Ornauit	Candor	
& ingenij	Decorauit	Splendor	plurimũ studuit re.
	Celebrauit	Nitor	
		Polities	
		Magnitudo	

¶ Alia variatio per Syntasin relatiui in abltõ substantiuo mutato in adiectiuum neutrius gñis per Hyperbolem.

Prestantius
Excellentius
Cicero quo tam ar Candidus
te & ingenio nihil Splendidus
mortale Politius plurimū studuit ꝛc.
Perspicacius
Magnificentius
Magis perspicuum

¶Alia variatio per comparatiuum vniuersali negatiuo adiuncto.

Prestantior
Cicero quo tam ar Excellentior
te & ingenio nemo Candidior
non alter Splendidior plurimum studuit ꝛc.
Politior
Perspicatior

Alia variatio augendo comparationem per aduerbia multo & longe sic.

Prestantior
Cicero q̄ tam arte Excellentior
& ingenio ceteris Candidior plurimum studuit ꝛc.
multo vel longe Splendior
Politior
Perspicatior

Alia variatio per superlationem augendo cum aduerbijs multo & q̄ sic.

Prestantissimus
Perspicacissimus
Cicero q̄ tā arte & Splendidissimus
ingenio multo vel & Politissimus plurimum studuit ꝛc.
Excellentissimus
Illustrissimus
Preclarissimus

Alia variatio per verba superlationis cum abuerbijs multo, longe, & facile sic,

Prestitit
Uicit
Superauit
Cicero q̄ tam arte Excelluit
& ingenio longe Antecellit
multo facile Prepollit plurimum studuit ꝛc.
Prenitit
Preluxit
Antecessit
Anteuenit

Alia variatio per synonymiam huius aduerbij plurimum.

Plurimum
Admodum
Mirum in modū
Summopere
Magnopere
Cicero q̄ tam arte Maximopere
& ingenio prestan- Valde
tissimus Obnixe studuit rem literariam ampliare.
Apprime
Oppido
Impendio
Maxime
Vehemēter
Iterum atq; iterum

¶ Alia variatio per synonymiā huius verbi studuit sic.

Studuit
Elaborauit
Insudauit
Cicero tā arte & in- Inuigilauit
genio pstātissimus Applicuit animū vt rem literariam amplisaret.
Adiunxit animum
Dedit operam summam
Nauauit operā summā.

¶ Alia variatio mutando verbū in nomen verbale sic.

Studiū
Ciceron̄ q̄ tā arte Labor
& ingenio prestan- Industria
tissimus erat vehe Opera
mens fuit Diligentia vt rem literariam ampliaret.
Desiderium

Vel sic.

Studiosus
Cicero tam arte & Auidus
ingenio prestans Cupidus
summopere fuit Diligens in re literaria ampliāda.
Industriosus

¶ Alia variatio per Syntasin verbalis per omnes casus sic.

Studij
Cicero tā arte & in- Laboris
genio pstātissimus Industrie
impendit plurimū Sudoris vt rem literariam ampliaret.
Opere
Diligentie

¶ Alia variatio per Syntasin datiui sic.

Studio
Cicero tā arte & in- Labori
genio pstāt intentus Industrie
est ingenti Opere vt rem literariam ampliaret.
Diligentie
Sudori

¶Alia variatio per Syntaſin accuſati ui, mutato aduerbio in adiectiuum ſic.

Cicero tã arte ẽq ingenio ꝑſtãtiſſimus adhibuit uel ipẽdit

Summũ ſtudium
Maximũ laborem
Permagnã induſtriã
Ingentes ſudores
Immẽſam diligentiã
Non paruam operã

in reliterariã ampliando.

¶Alia variatio per Syntaſin ablti mutando infinitiuũ modum in verbale ſic.

Cicero tã arte ẽq ingenio ꝑſtãtiſſimus ꝑſecutus eſt ingẽti

Studio
Labore
Induſtria
Sudore
Diligentia

Ampliationẽ rei literarie.

¶Alia variatio per ſynonymiam huius infinitiui ampliare.

Cicero tã arte ẽq ingenio ꝑſtãtiſſimus ſummopere ſtuduit

Ampliare
Amplificare
Locupletare
Ditare
Celebrare
Magnificare
Decorare
Ornare

rem literariam.

Alia variatio mutando infinitiuum ampliare in gerundium in di ſic.

Cicero ẽq tã arte ẽq ingenio ꝑſtitit ierat ſummum ſtudium

Amplíandi
Amplificandi
Locupletandi
Ditandi
Celebrandi
Decorandi
Exornandi

rem literariam.

Alia variatio mutando infinitiuum ampliare in gerundium in dum.

Cicero tã arte ẽq ingenio ꝑſtãs ſũmã adhibuit diligẽtiã ad

Amplíandum
Ditandum
Locupletandũ
Exornandum
Celebrandum

rem literariam.

Alia variatio mutando infinitiuum in gerundium in do.

Cicero tã arte ẽq ingenio ꝑſtãtiſſimus aſſumpſit plurimũ ſtudij in

Amplíando
Ditando
Locupletando
Exornando
Celebrando

rem literariam.

Alia variatio mutando gerundium in verbale accusatiui casus.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissim⁹ in gẽtes studores ppensius est circa

Ampliationem
Amplificationem
Locupletationem
Exornationem

rei literarie.

Alia variatio per Syntasin verbalis in ablatiuo.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissim⁹ maxi mã iecit diligẽtiã in

Ampliatione
Amplificatione
Locupletatione
Exornatione

rei literarie.

Alia variatio mutando gerundia in cõiunctiuum modum verbi sic.

Cicero nõ parũ laboris suscepit vt

Ampliaret
Locupletaret
Ditaret
Exornaret

rem literam.

Alia variatio per synonymiam harũ dictionum rem literariam &c.

Cicero tã arte q̃ ingenio pstãtissimus plurimum studuit ampliare.

Rem literariam
Romanam linguam
Latium sermonem
Latialem sermonem
Latinum eloquium

¶ Quum preclarissimi authores diuitę vena prædíti, ad ingenij vires ostentandas nũc rem ita succincte & anguste cogunt & constringunt, vt quod demi possit sit nihil. Rursus rem (q̃uis breuissimam) nunc ita dilatant & locupletant, vt quod addi possit excogites nihil. Vt testantur Maronis experientię de ortu solis, de Iride, de gelu concreto. Subiecimus hic quasdam nostri ingenioli experientias de virtutis immortalitate. Ea demum gratia vt tam pedestri q̃ soluto sermone / imitando discatiuuentus, rem (vel contractam) ampliare, & (velut protheos vultus) verborum copia variare.

Virtus immortalis
Posteritate nitens omni duratior ęuo,
Altiuolans virtus non moritura viret.

Alia variatio.

Virtutem excubię seruant vigilantius Argo
Mortis ab interitu perpetua arce poli.

Alia.

Insuperabilior virtus adamante superstes
Tempore pertuo non cariosa viget.

¶Alia.

Virtuti haud minuat vires rugosa senectus
Quin perstet semper firma vigore suo.

¶Alia.

Amne soporifero passura obliuia nusq̃
Virtus perpetua laude canenda manet.

¶Alia.

Cuncta carybdeo mors quæ rapit ore voraci
In virtute queat iuris habere nihil.

¶Alia.

Haud Archerontæas virtus visura paludes,
Imperio viuit semper olympiaco.

¶Alia.

Non Erebi tristes virtus passura tenebras
In paradisiaca luce perenne nitet.

¶Alia.

Carcere cerbereo non vis adamantina claudat
Virtutem, penetrans quin volet athanatis.

¶Alia.

Hesperidum auricomis virtus prẽstantior hortis
Cui vis perpetuũ nulla virere rapit.

¶Alia.

Eugaddi superat fragrans opobalsama virtus
Quę spirans redolet semper odore nouo.

¶Alia

Fructiparens riguo virtus fœcundior hortor
Pullulat æterno flore nitente virens.

¶Alia.

Pascitur ambrosię virtus cultissima succo,
Perpetuo vt Daphne floret honore comæ.

¶Alia.

Candidior niueis virtus est alba ligustris
Aeui quam caries nulla nigrare queat.

¶Alia.

Extat Hamadryadum virtus viuatior æuo
Quam mortis nunq̃ funera dira premant.

¶Alia.

Quem subit occasum sub Calpe hiperione natus
Non videt hunc virtus sed sine fine nitet.

¶Alia.

Cornigeræ Phœbes mortalia cuncta sub axe
Vendicat at virtus viuere perpetuo.

¶Alia.

Stelliferi virtus arcem sibi poscit olimpi
Haud Phlegetonteis interitura rogis.

¶Alia.

Insatiabilibus qui faucibus exedit annos
Saturni haud virtus est peritura fame.

¶Alia.

Fulminea hanc orbis molem quæ tela cyclopum
Soluent virtutem non temerare valent.

¶Alia.

Nil terrestre vides, quod non mors tabida perdet
Virtutis solidæ vita perennis erit.

¶Alia.

Virtutem obfuscet nõ vlla rubigo, beryllus
Siue vt erithreus: prẽnitet vsq; lapis.

¶Alia.

Exitiale frigus, non torridus officit æstus.
Virtuti, maneat quin sine fine virens.

¶Alia.

Irre solubilibus virtus clara euolat alis,
Lucida nec radijs cedit Apollineis.

¶Alia.

Nititur ad metam natura mobile quoduis,
At metę virtus nescia sæcla mouet,

¶Alia

Lurida non Hecates viciarint carmine phyltra
Virtutem, at florens integra semper erit.

¶Alia.

Naturale sum centron quando appetit omne
Aeternat virtus cœlifero orbe locum.

¶Alia.

Prorepit ac finem cum, nox, lux, mensis, & annus,
Irradians virtus fine carenda manet.

¶Alia.

Odryſſos luctus virtus, Niobeſq; dolores
Spernens, æterna fœlicitate ſalit.

¶ Alia.

Prorſus cum ſuperis eadem conceſſa poteſtas
Virtuti: vt nequeat iure ſubire neci.

¶ Alia.

Sydereo ſolio virtus regina triumphans
Aeterni imperij cum Ioue ſceptra tenet.

¶ Finis.

¶ De magiſtratibus veterum Romanorum.

¶ De regibus.

ROmanum imperiũ primo reges habuere.
Romul⁹ his primus, Numa põpilliuſq; ſecund⁹,
Hoſtilius Tullus, ſequitur quã Martius Ancus,
Poſt hũc Tarquini⁹ Priſcus: dehinc Seruius ille
Tullius, extremus rex Tarquiniuſq; ſuperbus.

¶ Primo imperiũ romanũ reges habuere. quorũ primus fuit Romulus. ſecundus. Numa põpilius. Tertius Tullus Hoſtilius. Quartus Ancus Martius. Quintus Tarquinius priſcus. ſextus Seruius Tullius. ſeptimus & vltimus Tarquin⁹ Superbus. Cũ Roma auſpicijs Romuli ꝓdire eſſet: ſubinde reges ei⁹ imperiũ tenuerunt de quibus Florus epitomatũ primo. hec eſt prima etas ppli Romani: & quaſi infantia: quã habuit ſub regib⁹ ſeptẽ quidã fatorũ induſtria tã variſe ingenio: vt reip. ratio & vtilitas poſtulabat. Nã quid Romulo ardẽtius tali opus fuit vt inuaderet regnũ. Quid Numa religioſius vt res populi: vt ferox ppls deorum metu mitigaretur. Quid ille militie artifex Tullus rebellatori: hoſti viris & neceſſarijs: vt aueret ratione virtutẽ. Quid edificator Ancus vt vrbem colonia extẽderet: & ponte tũ geret & muro tueretur. Jam vero tarquinij ornamenta & inſignia: quantam principi populi addiderũt ex ipſo habitu dignitatẽ Actus a Seruio cenſus quid effecerit niſi vt ipſa ſe noſceret reſpublica. Poſtremo ſuperbi illi⁹ Tarquinij importuna dominatio nõnihil: imo plurimũ profuit. Sic eñ effectũ eſt: vt agitatus iniurijs populus: cupiditate libertatis incenderetur. Dec ille

¶ De conſulibus.

Regibus exactis Romana potentia binis
Conſulibuſq; ceſſit, quibus annua facta poteſtas
Damnent vel ſoluant quemuis per iuſſa ſenatus
Officio functi dicti ſunt conſu(q;)lares.

¶ Exactis et expulſis regibus ob ſtupũ Lucretie a ſexto Tarquinio: filio Tarquinij ſuperbi. Bini ſingulis annis cõſules creabant. Eorum authoritas anni ſpacio p durabat quo cõpleto: pplus Roman⁹ in cãpo Martio cõgregatus: de conſulibus eligẽdis in comitijs tractabant. Officiũ cõſulũ id erat: prequi diligẽtia & opera voluntatẽ & iuſſa ſenatus. Eis conceſſa poteſtas dãnãdi: ꝑ ſoluẽdi quẽuis: & xij. hoſce faſces & ſecures manibus geſtãtes p vtroq; cõſule ire ſolebant: & ſi ſic vtere appellati ſunt. Conſules ſunt dicti q reip. plurimũ cõſuleret: bini ſingulis annis creabantur. Hinc Romani annoꝝ ſupputationem: rerũq; geſtarũ ſeriem per conſules de-

¶De magistratibus

signabant: vt greci per olympiades. Tēpus em in quo ād factū esset q eos qui thēs sules erant significauerūt. Hi ne per ola regiā potestatē sibi vendicarent: legelata tnstitutū est/vt puocatio ad eos ad populū esset: neue possent in caput ciuis Romani animaduertere nī iussu populi: solo hoc eis relicto campus Martius vt coercere possent ꝛ in vincula publica duci iuberent. Inde consulatus cōsulis dignitas. Martius cāpus Rome erat sic dictus: q Marti consecratus esset. De quo Titus Liuius Ager Tarquinioꝝ qui inter vibem ꝛ Tyberim erat Marti consecratus. Martius deinde cāpus fuit. In eum (q multitudinis capax erat) populus Romanus ad eligendos magistratus conuenire solebat.

¶De lictoribus.

Bis sex lictores fasces virgasq; ligatas
Gestabant manibus præ cōsulibusq; mearūt,
Transuerso a licio dicti virgis ve ligandis.

¶Lictor magistratuū ministeꝛ ac satelles erat dictus sic (vt nonnulli volūt) a ligādo: vel q virgarū fasces ligatos gerebāt lictores. vel q cū magistratus ppli Romani virgis quēq; verberari iussissent: crura eius ac manus ligare solebāt lictores. Alij a lino vel licio appellatū dicūt: q lictores licio ex trāuerso cincti erant. Erāt vtriq; consuli lictores duodeciꝫ. Ceteris vero magistratibus quales sunt proconsules (qui extraordinariū gerūt cōsulatū) pīdes pretores: et id genus tantum sex.

¶De senatoribus.

Roma senatores centum primo sibi legit
Romulus iis auctor, post reges aucta ducentis.
Hi dicti patres cōscripti ætate & honore
Vel parili cura: respublica q regeretur
Iis: veluti liberi: de iis patricij sua proles.

¶Senatores primo centū numero q Romulus stabiliti sunt. deinde exactis regibus numero ducentū adaucti. ꝛ oēs hi patres cōscripti notati sunt: siue etate/siue fortitudine cure: q sicuti parens liberos/ita ipsi reipo. gerebāt. De quibus Salustius. Delecti. quibus corpus annis infirmū/ingentium sapientia valitū erat: reipublice consultabant. vi vel etate/vel cure siue fortitudine patres appellabantur. Vocabatur conscripti: q eorum nomina aureis literis in quadam tabula conscripta sunt. Conscripti patricij dicebantur.

¶De senatu.

Sancta senatorum collegia dicta senatus,
Quorum perstabat vita durante potestas.

¶Senatus erat societas ac collegiū senatorū. Et aliq̄n senatus est collectiuū ꝛ significat multitudinē senatorū. vt Senatus hoc egendū decreuit. Nonnūq̄ senatus capitur p loco quo senatores conuenerebant ad consultandū de reipublice negotiis vt hic. Orationē habui in senatu. qđ sepe apud Ciceronem est inuenire. ꝛ tunc p metonomiam capitur contentum pro continente. Senatorum autem vari dignitates eorum durante vita perstabat.

¶De dictatore.

Romano populo subito vis sic accidit ingens
Vnde sequi clades videatur magna, creat?
Dictator fuerat, cui summa potentia regis
Summus honorq; datus, cui dictatura manebat
Semestri spacio, minus aut plus res vbi poscit

Hinc equitum ſuberat dictatorię magiſter
Hi ita militibus populo velut ille præeſſet.

¶ Dictator qđ a conſule dicebatur cui⁹ dicto oẽs audientes eſſent appellatus eſt/ erat⁊ extraordinarius magiſtratus: tum ſolũ cũ vis aliqua maior repente oborta ingentem vrbi cladẽ minitari videretur creari ſolitus. Habebat dictatorius animaduertendi in cuiuſcũcius Romani caput nec ab eo prouocandi ius erat. Lictores⁊ vniuerſa regũ inſignia habebat: dictatori ceteros magiſtratꝰ eligere licebat a quibus dictandis quicũ volunt dictatorẽ appellatum. Dicebat ſibi dictator magiſtrũ eqtũ/qui talis apud dictatorem erat quales apũd reges tribuni eqtũ ſceleſtũq; Vtq; dictatori ius ſummũ in populũ ita magro equitũ in oẽs milites erat: dictatura ſexto menſe finiebatur/nunc citius/nũc tardius: vt neceſſitas poſtulabat.

¶ De imperatore ſiue duce.

Dux exercitui romano tempore belli
Imperator erat: populi arbitrio quoq; lectus
Conſul/dictator/prætor/vel qui magis aptus
Cui ſummum imperium, cum bello finit idemq;.

¶ Imperator is dicebãt qui perdurante bello ꝑ erat romano exercitui: electus cenmuni cõcordia populi: vel conſul/dictator/prætor/vel alius quilibiam magiſtratus. Imperatoris appellatio tametſi diu militare officiũ in bello fuiſſet/ conſuetudine tñ inductũ eſt: vt hi reip. romanę gubernacula ſolũ tenebant: imperatoriuq; nomen ad dignitatẽ trãſtulerint: regio nomine reiecto qđ poſt exactos reges odio Romanis habebatur. Quippe imperatores dicebãtur qui ſenatus⁊ populi Romani iuſſu/vel ducebãt exercitus/vel prouincias adminiſtrabãt. Itaq; hi non dñi erãt: ſed miniſtri/ quibus poſtea in tyrannidẽ verſus ſit hic magiſtratus/⁊ imperatoris nomen in eum tranſlatũ ſit: qui romani imperij gubernacula tenet. Et quilibz imperator ſuę dux duos legatos habebat.

¶ De tribunis plębis.

Cum plębs a patribus diſſentit Roma tribunos
Plębis delegit: fuerat quis tanta poteſtas
Vt ſi non per eos eſſent conſulta ſenatus
(T ſcripto a tergo) ſignata probata: habebantur
Irrita: curabant a vi defendere plębem.

¶ In diſſentione plebis a patribus facti ſunt tribuni plebis: quib⁹ maxima eſt tradita poteſtas quippe⁊ prouocabatur ad eos: ⁊ ola ſenatuſcõſulta niſi p eos approbata: ⁊ ſubſcriptione T/Litere a tergo ſignata fuiſſent: habebantur irrita. Vi potiſſime plebẽ ne a patribus opprimerentur tutabantur nobiliorũ impetũ reprimẽtes. Vi etiã liberi erãt⁊ exempti in vrbe⁊ extra vrbem Romã p vnũ militare⁊ ſacroſcti dicebantur. Et ſi magiſtratus alius eos cõtumelia vlla affeciſſet: trũca eius cerui⁊ in tẽplo Jouis cõſecrabatur quorum miniſtri viatores appellabantur.

¶ De prętore.

Bellorum gratia quum conſul abeſſet vterq;
Electus prætor, populo qui redderet iura
Et cohibere malos potuit ſeruare bonoſq;.

¶ Prętor quaſi prętor/magiſtratus ppli romani creatus: q(cũ cõſules ab vrbe bellorũ gratia auocarentur) inſtitutus eſt: vt in vrbe ius redderet. flagitioſos plectebat et innoxios ſublevabat: ⁊ vicinoq; iuſticiam adminiſtrabat. ſicut nunc vrbium ꝓpoſiti ⁊ poteſtates. i. qui ſunguntur authoritate iuris reddẽdi: et⁹ officiũ ꝓtura dicebat.

¶De prefecto annonæ.

Annonæ dictus prefectus, cui data cura
Vrbi vt prospiciat frumentũ, æquo præcioq;
Vt cogat vendi in mediũ clausumq; proferri.

¶ Prefectus annone erat magistratus q̃ annone pro ipsius vrbis alimonia cõparãdã deputat' fuit: huic emẽdi frumẽti curã habẽdã: adducẽdi vndecunq; aduectũ iustos precio venire vendiq; faciebat. Si quis vltra necessitatẽ habebat in medium cogebat proferri. Et hic peculiari nole prefectus annone dicebatur.

¶De præfecto vrbis.

Quando magistratus aberant reliqui data summa
Vrbis præfecto dominetur in vrbe potestas
Defectus vrbis renouet domumq; ruinas.

¶ Erat ꝓtereꝫ apud romanos ꝓfectus vrbis qui tot' vrbis administrationẽ (absentibus motorib' magistratib') habebat. Eius ettaꝫ officiũ erat munire ac restaurare oẽs defectus vrbis aduenientes: cum superiores magistratus vrbe excesserãt: is summus administrator: cum rege manebat.

¶De prefecto vigilum.

Prefectus vigilum præerat custodibus vrbis
Lustrando insidias nocturnas cura premendi
Huic data, deprensos claudẽdi in vincula fontes.

¶ Prefectus vigilũ is erat qui multo presidio munitus vrbẽ noctu circuiret: prohibere incendia: aut excitata extinguere: malefactores: fures: ceteros id genus homines nequitiã noctu exercentes comprehendere: in vincula cõijcere habebat.

¶De pontifice.

Pontifices sacris preerant, ijs cura dabatur
Pontes restituant, ijs maioresq; minores.
Qui reliquis preerat: dictus fuerat quoq; summus.

¶ Pontifices dicebant principes antistitũ: sacrorũ augurioꝝ. Inter quos vn' summus pontifex maximus siue pontificũ rex: sacrorũ habebat. pontifex a posse et facio vt plerisq; volunt. vel a ponte: quem fecerat Varro tradit. Nã põtificib' põs dubitatus primũ est factus: q̃ postea sepe reparatus: necnon ceterorũ pontium restituendorũ cura eis data erat. Erãt aũt minores: maiores põtifices: inter quos vt dixit vnus summus: d̃ põtifex maxim' siue summus põtifex dicebat: q̃ a romanis veteribus sumptum: nr̃eq; religionis holes seruãt. Nã minores põtifices episcopos. maiores pontifices archiepos. papam maximum siue summum pontificẽ (q̃ ecclesie catholice presit) appellant. Inde pontificatus ipsius pontificis dignitas.

¶De censoribus.

Censores dicti, quibus est concessa potestas
Ciuis Romani cuiusuis pendere census,
Pondera, ficq; vias, simul ornamenta, stateras,
Curare & mores, ius illis condere lustrum.
Censum agere, quinto quouis anno, remouere
Quosq; minus dignos censebant esse senatu,
Et quinquennali spacio censura manebat,

Primo iſs deinde decem tantum vel quinquennibus octo.

¶ Cenſores erant magiſtratus grauitate authoritatis et prudentie. hoꝝ cura fuit eſtimationes/ſtatera/ponderа/ornamenta/victus ciuitatis ſubarboꝝ ⁊ minutiarum vbi ſingulorum vbi debite haberentur perpetrare vbis et ciuili impenſas ſuperuacuas reſecare/moribus prouiſe. hi magiſtratus in initio ſue quinquennis pdurabant poſtea decē et octo menſes ſibi ſtatuti. ¶ Cenſores a cēſendo vocitati ſunt: q rē ſuā tāti quiq eſtimare ſolitus eſſet/quāti illi cēſuiſſent. hi (cū propter diuturna bella cēſus eſtimatioq rerū ac bonoꝝ ſcitu quā tributa pendebātur: facta nō eſſet: conſultoſq; bellis impliciti id pſtare nō poſſent) cēſores creati ſunt: q quinto quoquo anno cenſum agerent/ciuiumq; romanoꝝ nūerū facultatesq; recēſerent ⁊ a cēſu agēdo cenſores appellati ſunt. Cura deinde morū ac diſcipline romane huic magiſtratui tradita: in tantūq; authoritas eoꝝ creuit: vt ſub poteſtate cenſoria eſſet ius priuatoꝝ publicoꝝq; locoꝝ/vectigal populi romani in ſenatū legere/ſenatus principes deſcribere/cenſum agere/inſtrū condere/equum adimere: et quos putaſſet dignos ſenatu amouere. Inde cenſura dignitas cenſoria.

¶ De quæſtore.

Quæſtores dicti, quibus vrbis cura peculi
Tradita quęrendi, & ſeruandi æraria, necnon
Vrbis prouentus, vectigal: & rationes
Exigere aſſoliti, ac inquirere de malefactis.

¶ Queſtorū erat officiū inquirere reip. rationes/vbis romane vectigalia prouentuſq; exigere. controuerſie ciuiū coꝝ his agebātur/ab his queſtionibus ⁊ litibus finis aut ſententijs aut aliter imponebatur. Queſtores per ſyncopā quaſi queſitores dicti ſunt. Utrq. Queſto modos vnam mouet. hi pecunie publice querende prepoſiti erāt: vectigalia agebant ⁊ erarij curā habebāt: maleficia quoq; inquirere ſolebāt propter quod a q̄ſtionib⁹ exercēdis nōnulli putāt q̄ſtores appellatos. Legitur etiaꝝ queſtores a populo creatos fuiſſe: q capitalibus rebus preeſſent: ⁊ hi queſtores parricidij nuncupabantur. Inde queſtura queſtoris officium.

¶ De interrege.

Diſſidium quoties ſuper ipſa comitia factum,
Interrex populi conſenſu ſepe creatus,
Plena magiſtratu dignū cui facta poteſtas
Eligat. ad tempus, teneat ſedem ve vacantem,
Dictū interregnū, vacat hęc quo tempore ſedes,
Quod ceſſabat, noua quando electio facta,

¶ Interrex is dicebatur q quoties tumultuatio aut diſſidiū inter ipſa comitia de aliquo magiſtratu eligendo acciderat populi conſenſu creatus eſt. Cui talē magiſtratum eligēdi tradita eſt poteſtas: vel q loco illius magiſtratus p tpe cōſtitutus eſt. Inde interregnū eſt cū loco magſtatus interrex creatur. Titus Liuius. Cū ſine curulli magiſtratu reſp. eſſet: patricij coēre ⁊ interregē creauere: cōtentio cōſules ne an tribuni militū crearentur in interregno rem complures dies tenuit. Proprie tū interregnū appellatur id tempus quo regnū vacat rege. hoc eſt antequ in demortui loco nouus rex preficeretur.

¶ De ędilibus.

Aedibus ædiles preerant ſacris, quoq; priuis
Hi vel aquęductus curabant, atq; cloacas.
Et loca cuncta vrbis ſeruanda a ſorde, ruina.

Si pro ſyncero quiſq; vitio fuit
Obtigit, imperium reddebat eorum,
Carmina fuit horum iuſſu recitata theatro,
Currules dicti ſunt, q; curru vehrentur.

¶ Edules ab edibus dicti ſunt: magiſtratus erāt qui nō modo ſacrorū/ſed etiā priuatorū edifitiorū curā gerebāt: ludos quoscūq; ex quacunq; cauſa fieri uere ad eos priuebat: Comedie et tragedie edifitiū iuſſu recitabantur: et loca in theatro aſſignabantur. Si quis ſeruū aut iumentum noxiosum vel eſſus ve p integro ſanoq; vēdidiſſet edicto edilitio emptori ſuccurrebatur. Ipſi etiā edifitia gerebant vt cloacē et aqueductus ceteraq; edificia tam priuata q; publica tecta munda et integra ſeruarentur. Deniq; quicquid vitioſum p ſyncero/fraudi p integro vendidabat: edilitio imperio reddebatur. Indeq; edilitiū edictū dicebat. Et q; ediles ſella currili vtebantur ſalte patricij/ediles currules dicti ſunt. Alij e plebe ediles plebei ſunt dicti; et hi non ſedebāt in currulibus. Edilitas/edilitatis/et edilitiū eſt officiū dignitaſq; edilis.

¶ Chiliarcha, Centurio, Decurio,
Militibus preerat millenis chi(q;)liarcha,
Centurio centum, denis ſic decurioq;.

¶ Chiliarcha dictus qui mille militibus preerat, dictus a chilos grece qđ eſt mille et archos qđ eſt princeps. Centurio cētum militū p̄ſidebat: et hic grece hecatontarchas dictus. Decurio dictus qui decez militum princeps erat. hic grece decarchas appellatur.

¶ Populus.
Eſt collectiuum populus/quod continet omnes
Romanos ciues tam claros q; inferiores.

¶ Populus nomē collectiuū a ſua appellatione: Romanos cēſet nobiles q; ignobiles cōplectēs. Et dividebatur in patres patricioſq; viros q; nobiliori genere orti et melioris erant conditionis: et in plebem que erāt ignobilium. Inde plebei qui erāt de plebe.

¶ Plebs.
Plebs populi pars eſt abiectior inferiorq;.

¶ Plebs eſt pars populi inferior et abiectior ex ignobilibus cōſtans. Plebs capitur etiā p viliori parte alicuius multitudinis. Ouidi. de celicolis ſcribēs ait. Dextra leuaq; deorſum. Aſtria nobiliū valuis celebrantur aperta: Plebs habitat diuerſa locis: a fronte poſtes celicole.

¶ Comitia.
Ipſa magiſtratus electio facta, locuſq;,
Concio vel populi ſunt dicta comitia, ficq;
Quo fieret: tempus fuerat quod eiq; ſtatutum.

¶ Comitiū p a con et itio. ſine eo dicti eſt q populus coibat cōueniebatq; ſtatutis temporibus ad eligendos magiſtratus. Illa igit populi cōgregatio comitiū dicebatur/ſiue electio magiſtratus/ſiue locus in quo fiebat electio/ſiue tempus electionis. vnde dies comitiales dicti ſunt.

¶ Magiſtratus.
Non ſolum officium, ſed quiſquis fungitur ipſo
Eſto magiſtratus: collecti & officiales.

¶ Magiſtratus aliq; concretum eſt/nō collectiuū. et eſt alicui officialis et dignitas

¶Legio.

Continuit peditum legio sex milia centum,&
Hinc septingentos sic ter denos equites q;

¶Legio erat militū cetus vltra sex milia nec; plures septem millibus / nec; pau ciores q; mille duobus sed inter duos illos terminos intercepti. Dicūt alij q; sex millia sex cētos ꝫ sexaginta sex continuerit. Alij q; placet (cuius attentio) legione cōtinere peditū sex millia cētū: ꝫ septigētos. xxx. equites. decēq; cohortib⁹ firmata erat legio

¶Cohors.

Continuit legio denos in sese cohortes,
Quarum prima equites quadragenos quoq; binos
Millenos pedites sic centum quinq; tenebat,
Dehinc equites senos sexagenosq; secunda
Quingentos pedites quinquagenos quoq; quinq;,
Tertia cum reliquis numero constabat eodem.

Cohortes decē i se cōtinuit legio. Prima cohors equitū⁹ loticat; quadragīta duō bus cōstabat. peditū⁹ aūt. m. c. v. ꝫ hec militaria dicebat. Secūda cohors eqtes sexa ginta sex. pedites aūt quingentos ōquaginta quos habuit. ꝫ hec ōgentaria dice batur. tertia/q̄rta/ꝫ cetere eo dē nūero discipa cōstituebat. gotho cōmentariū testo.

¶Triumphus.

Hostibus euictis ingenti clade: vbi cessit
Romanis ducibus victoria laeta: dabatur
Imperatori summo vel honore triumphus,
Vectus in aurato curru rutilante triumphans
Quattuor actus equis niueis, preeunte senatu
Ad capitolinas arces: tauroq; litabat.

Triūphus summus apū romanos honor: dabat⁹ duci romano ingētī victoria parta ꝫ grauī clade hostiū⁹ illata: cui imēsa gīa dabat⁹. ꝫ qui triūphabat curru in au rato quattuor albis eq̄s vehebat/ꝫ senatu pōtife icapitoliū duct⁹ tauro sacrificabat

¶Ouatio.

Hostibus haud cessis: tamen absq; cruore fugatis,
Semper ouare duci victoria parta fetebat:
Vno vectus ouans & equo: aū tarpeia sacra
Plebei: aut equites hunc ducebant vbe recta.

¶Ouatio quotiesnō interfectis/sed fugatis hostiū⁹ multitudo fuit victoria: duci prestabatur. Itaq; qui ouabant vno vtebantur equo: ꝫ a plebeis siue equitibus in capitolium deducti: eroue sacrificium faciebant.

¶Iudicium erat tempus q̄n iura in vrbe Romana reminī reddebantur periculosis reip. tēporibus ꝫ dubijs certaminibus: sed iura claudebantur ꝫ iurgia tacebāt quo usq; instans periculum tolleretur.

¶Senatus cives vocabant qui nullū officiū publicū habuit magistratum exercebant Publici vero qui officia gerebant. Colonia erat cetus aut multitudo ciuiū; trans missa nulli senatus/aut populi auctoritate alicuius: aut gratia custodiendi aut: possidendi. ꝫ hi noui habitatores coloni vocabantur.

¶ Lex erat populi Romani constitutio. Senatusconsultum erat decretum a senatu constitutum. Plebiscitum erat constitutio consulis plebis a tribunis ordinata. Decretum a decernoscitur edictū ab edicendo nota satis nota.

¶ Cives Romani tribus nobus vocabantur sicut Publius Cornelius Scipio. Primum est prænomen. Scōm nomē. Tertiū cognomen. A nōnullis additur agnomen. Et apud Romanos historicos nota sepius breui notantur. operepreciū est scire per A. Aulus intelligitur. per Ap. Appius. per Fl. Flauius. per M. Marcus. per S. Sextus. per T. Titus per C. Celius. per B. Batus. per Pu. Publius. per D. Decius. per L. Lucius. per Q. Quintus. per Sp. Spurius. per K. Roma. per Ro. Romani per P. Plebs. per Rp. Respublica. per Con. Consulius. per S. e. Senatus. per Tr. Tribuni per Se. cō. Senatusconsultum. per B. Brutus. per Iu. Iudices. per Q. Quirites.

¶ Finis.

¶ Londini in ędibus VVinādi de VVorde, anno domini. M. CCCCC. XXVII. Mense Februario.